

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY ŁUKTA**

**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
POLITYKA PRZESTRZENNA**

JEDNOLITY TEKST STUDIUM

**JEDNOLITY TEKST STANOWI ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY RADY GMINY ŁUKTA
NR ..... Z DNIA ..... 2018 ROKU.**

ZESPÓŁ PROJEKTOWY ZMIANY STUDIUM

mgr inż. Teresa Szymankiewicz – Szarejko – Główny Projektant

(*uprawnienia urbanistyczne nr 1576*)

mgr inż. Maciej Smółka – ochrona zabytków,

inż. Hanna Jędrasik - komunikacja,

inż. arch. krajobr. Dariusz Niedziela - ochrona przyrody i środowisko przyrodnicze

mgr Piotr Jędrasik – opracowanie komputerowe

PIERWSZE STUDIUM GMINY OPRACOWAŁ NASTĘPUJĄCY ZESPÓŁ PROJEKTOWY:

GŁÓWNY PROJEKTANT:

mgr inż. arch. Kazimierz Grządka

Uprawnienia urbanistyczne nr 410/88

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

mgr inż. Teresa Szymankiewicz - Szarejko

Uprawnienia urbanistyczne nr 1576

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE:

mgr Zbigniew Zaprzelski

WALORYZACJA ROŚLINNOŚCI I FLORY:

Prof. dr hab. Antoni Jutrzenka - Trzebiatowski

dr inż. Tadeusz Szarejko

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE I DEMOGRAFIA:

Ekon.dypl. Bożena Kowalczyk

KOMUNIKACJA:

inż. Hanna Jędrasik

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:

mgr inż. Hanna Kurowska

mgr inż. Andrzej Kurowski

ELEKTROENERGETYKA

inż. Karol Więckowski

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Bożena Strzałkowska

Czesława Pawlikowska

SPIS TREŚCI	STRONA
Zespół projektowy	2
I. Wstęp	5
I.1. Podstawa prawna, cel i zadania zmiany studium gminy	5
I.2. Metodyka opracowania	5
I.3. Elaborat studium	7
I.4. Cele rozwoju	8
II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	9
II. 1. Uwarunkowania przyrodnicze	9
II.1.1. Tereny i obiekty prawnie chronione	9
II. 2. Uwarunkowania ochrony i wzbogacania środowiska kulturowego	19
II.2.1. Wykaz obiektów zabytkowych	19
II. 3. Uwarunkowania rozwoju społecznego i przemiany demograficzne w gminie	24
III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Z OKREŚLENIEM POLITYKI PRZESTRZENNEJ NA TLE UWARUNKOWAŃ ROZWOJU	27
III. 1. Kierunki oraz zasady ochrony i kształtowania środowiska	27
III.1.1. Obszary postulowane do objęcia ochroną	27
III.1.2. Kierunki polityki przestrzennej dotyczące obszarów chronionych	28
III.1.3. Zagrożenia i ochrona środowiska przyrodniczego	28
III.1.4. Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego	33
III.1.5. Odnawialne źródła energii	34
III. 2. Kierunki oraz zasady ochrony zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	35
III.2.1. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego	35
III.2.2. Wytyczne konserwatorskie	35
III. 3. Kierunki rozwoju funkcji gospodarczych	37
III.3.1. Turystyka	37
III.3.2. Rolnictwo	38
III.3.3. Leśnictwo	39
III.3.4. Przemysł i rzemiosło produkcyjno - usługowe	39
III. 4. Kierunki rozwoju sieci osadniczej oraz obsługi ludności	40
III.4.1. Warunki życia ludności i sieć osadnicza	40
III. 5. Kierunki przekształceń struktury funkcjonalno przestrzennej gminy	43
III. 6. Ocena zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy z uzasadnieniem rozwiązań studium	47
III. 7. Podstawowe standardy zagospodarowania przestrzennego przyjęte w studium gminy	49
III.8. Kierunki rozwoju układu komunikacyjnego	50
III.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	52
III.9.1. Gospodarka wodno – ściekowa	52
III.9.2. Gospodarka gazowa	54
III.9.3. Gospodarka ciepła	54
III.9.4. Elektroenergetyka	54
III.9.5. Kierunki rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej	54

III.9.6. Gospodarka odpadami	55
III.10. Podstawowe elementy polityki przestrzennej	55
III.10.1. Lista ważniejszych zadań dla realizacji celów publicznych	55
III.10.2. Polityka w zakresie sporządzania planów miejscowych	55
III.10.3. Polityka gospodarki nieruchomościami gminnymi	57
III.10.5. Polityka przestrzenna związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa	57
III.10.6. Ochrona przeciwpożarowa	57
IV. Interpretacja niektórych pojęć przyjętych w studium gminy	58

I. WSTĘP.

I.1. Podstawa prawna, cel i zadania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

Dotychczas obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta zostało opracowane zgodnie z Ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 roku rozdział 2, Art. 6, oraz na podstawie Uchwały nr XXVI/160/97 Rady Gminy Łukta, z dnia 13 czerwca 1997 roku. Zatwierdzone zostało Uchwałą Rady Gminy Łukta Nr VII/47/99 z dnia 30 kwietnia 1999 r.,

W 2008 roku Rada Gminy Łukta po analizie i ocenie aktualności obowiązującego studium przystąpiła uchwałą nr XIX/123/2008 z dnia 25 kwietnia 2008 roku do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które zostało uchwalone przez Radę Gminy Łukta uchwałą nr XXIII/117/2012 z dnia 31 października 2012 roku.

W związku ze zmianami prawa mającymi wpływ na rozwój przestrzenny jednostek osadniczych w gminie w 2016 roku opracowano ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Łukta, która została przyjęta przez Radę Gminy Łukta uchwałą nr XXIX/157/2016 z dnia 30.11.2016r.

W grudniu 2016 roku została opracowana „Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Łukta”. Opracowanie to łącznie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy daje pełny obraz możliwości rozwoju gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest rozmieszczeniem przestrzennym strategii rozwoju.

W związku z powyższymi faktami Rada Gminy Łukta podjęła uchwałę o przystąpieniu do opracowania kolejnej (drugiej) zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta.

Głównym celem zmiany studium jest ustalenie kierunków rozwoju oraz zasad polityki przestrzennej gminy w nawiązaniu do zmian legislacyjnych oraz uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych wynikających z rozwoju gminy.

I.2. Metoda opracowania:

Przy opracowaniu „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta” zwanym dalej studium gminy przyjęto następującą kolejność wykonywanych prac:

- ocena aktualności obowiązującego studium uwarunkowań pod kątem zgodności z ustawami, które obowiązują w okresie po 2003 roku (ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, oraz rozporządzenie w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, ustawa o ochronie przyrody(zmiany), ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustawa o drogach publicznych (zmiany), ustawa o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- rozpoznania zasobu istniejących materiałów oraz opracowań, dotyczących terenu gminy i obszarów stykowych,
- analizy zmian w uwarunkowaniach rozwoju gminy wynikających z rozwoju przestrzennego,
- sprawdzenie zgodności realizowanych kierunków rozwoju z zakładanymi w obowiązującym studium celami rozwoju gminy,
- przyjęcie koncepcji kierunków rozwoju gminy,
- określenie zasad polityki przestrzennej na obszarze gminy,
- czynności formalno-prawne.

Poszczególne etapy opracowania są konsultowane z Wójtem Gminy, Samorządem oraz społecznością lokalną.

Przy opracowaniu zmiany studium gminy przyjęto zasadę przyjęcia diagnozy uwarunkowań rozwoju opracowanej do pierwszej edycji studium, ponieważ oparta ona była o analizę potencjałów rozwoju gminy, których mobilność zmian jest niewielka w okresie nawet 20 lat. Dokonano natomiast aktualizacji informacji zakresu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz uwarunkowań zewnętrznych (zmiany legislacyjne) i dane te są wpisane jako aktualne uwarunkowania rozwoju uzasadniające rozwiązania studium. Konieczność opracowania nowej zmiany studium wynika głównie z uwarunkowań zewnętrznych (w zakresie obowiązujących ustaw), które mają wpływ na rozwój gminy i jednostek osadniczych.

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju, wynikają z położenia gminy w województwie w istniejących i projektowanych systemach oraz układach zewnętrznych. Dotyczą one różnych dziedzin, np. środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej, systemów transportowych, wdrażanych programów rządowych, zawartych umów międzynarodowych. Informacje dotyczące uwarunkowań zewnętrznych zawarte są w planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego. Przy uchwalaniu pierwszego studium uwarunkowań nie obowiązywał jeszcze uchwalony dopiero 12 lutego 2002 roku przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr XXXIII/505/02 plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego. Studium gminy nie zawierało, więc podstawowych informacji wynikających z planu województwa.

Istotną zmianą w uwarunkowaniach zewnętrznych oprócz zmian legislacyjnych, było uchwalenie przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 27 maja 2015 roku Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego

Wpływ na uwarunkowania rozwoju gminy w zakresie uwarunkowań zewnętrznych w obecnie opracowywanej zmianie studium będą miały ustalenia w zakresie elementów liniowych (drogi, infrastruktura techniczna zasilająca itp) wynikających z planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

Uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią o wartości i możliwości wykorzystania głównych potencjałów rozwoju, tj. przyrodniczego, społecznego oraz gospodarczego zostały przeanalizowane pod kątem zmian wynikających z rozwoju gminy społeczno –gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego.

W 2016 roku opracowana została dla Gminy Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego dla gminy Łukta na lata 2016 – 2026, która dała podstawę społeczno – gospodarczą do analizy przyjętych kierunków rozwoju, oraz ich ewentualnych korekt.

Pierwszą część dokumentu stanowią uwarunkowania rozwoju, obejmujące analizę przemian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy z wyszczególnieniem barier i ograniczeń, oraz preferowanych kierunków rozwoju na obszarze gminy.

Pierwszą część opracowania (uwarunkowania rozwoju) rozpoczynają zdefiniowane cele rozwoju przestrzennego gminy, które stanowią intencję przyszłych działań przestrzennych w nawiązaniu do istniejących potencjałów i barier rozwoju rozpoznanych w diagnozie oraz są spójne z celami określonymi w dokumentach strategicznych rozwoju gminy Łukta.

Następnie na podstawie analizy uwarunkowań rozwoju przedstawiona jest struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy z kierunkami jej przekształceń prognozowanych w przyszłości.

W celu określenia możliwości wykorzystania istniejących potencjałów rozwoju dla każdego z wyodrębnionych w diagnozie obszarów o podobnych uwarunkowaniach (tzw. Obszarów funkcjonalnych) zostały opracowane kierunki rozwoju.

W każdym obszarze określono preferencje, bariery i zagrożenia rozwoju w następujących elementach: obszarowych (środowisko przyrodnicze, funkcje gospodarcze), węzłowych (sieć osadnicza), infrastrukturalnych i społecznych.

Dla każdego obszaru zostały określone kierunki rozwoju oraz została przypisana polityka przestrzenna, która pozwoli na lepsze wykorzystanie istniejących potencjałów oraz osiągnięcie założonych celów rozwoju.

Elementy liniowe to jest: infrastrukturę techniczną i systemy transportowe, przeanalizowano dla obszaru gminy określając uwarunkowania w tym, preferencje i bariery funkcjonowania tych układów przy określaniu kierunków ich rozwoju.

I.3. Elaborat studium:

Elaborat „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta” składa się z dwóch części.

1. Rysunku studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta. **Uwarunkowania rozwoju gminy skala 1 : 25 000**
2. Rysunku studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta. Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna. Skala 1 : 25000 stanowiącym **załącznik nr 1 do uchwały**
3. Drugą część opracowania stanowi Jednolity tekst „Kierunki zagospodarowania przestrzennego na tle uwarunkowań rozwoju. Polityka przestrzenna” **stanowiący załącznik nr 2 do uchwały** z dokumentacją formalno – prawną studium
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Ochrona zabytków i ochrona przyrody. Skala 1: 50 000

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z art. 9 ust.4 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, ale ustalenia studium są wiążące dla organów przy sporządzaniu planu miejscowego

ZMIANĘ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŁUKTA ZATWIERDZONO UCHWAŁĄ RADY GMINY ŁUKTA NR..... Z DNIA..... ROKU

Zmieniany tekst studium został wprowadzony pochyłą i pogrubioną drukiem czcionką

I.4. CELE ROZWOJU.

Misja rozwoju:

Poprawa poziomu życia mieszkańców gminy przez, pełniejsze wykorzystanie potencjałów do rozwoju funkcji gospodarczych (rolnictwa, turystyki, przemysłu, drobnej wytwórczości itp.) mając na względzie utrzymanie w równowadze przyrodniczej środowiska naturalnego.

Nadrzędną zasadą, która należy się kierować przy realizacji misji rozwoju, jest: maksymalne wykorzystanie, przy racjonalnej gospodarce, bogactwa zawartego w walorach przyrodniczo krajobrazowych obszaru gminy.

Cele generalne (grupy celów):

A. Cele ekologiczne i kulturowe.

- Ochrona walorów i warunków funkcjonowania oraz ciągłości przestrzennej systemów ekologicznych w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru gminy do rozwoju funkcji turystycznej.
- Ochrona jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla celów rozwoju społeczno - gospodarczego oraz zabezpieczenia zasobów wód w niezmienionym stanie dla przyszłych pokoleń.
- Powiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez, stwarzanie warunków do bezpośredniego kontaktu ze środowiskiem, na terenach o wysokich walorach przyrodniczych.
- Ochrona i utrzymanie obiektów zabytkowych oraz przystosowanie ich do nowych potrzeb w celu wzbogacenia oferty turystycznej obszaru gminy.
- Wzbogacanie estetyki w jednostkach osadniczych w celu tworzenia współczesnych wartości kulturowych.

B. Cele społeczno – gospodarcze.

- Wykorzystanie położenia gminy do rozwoju społeczno – gospodarczego.
- Tworzenie nowych miejsc pracy w celu zminimalizowania bezrobocia oraz podniesienia poziomu życia mieszkańców gminy.
- Rozwój funkcji gospodarczych w oparciu o istniejące potencjały zawarte w walorach przyrodniczych obszaru gminy.

C. Cele rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej.

- Zaspokojenie potrzeb ludności w gminie poprzez dostarczanie odpowiedniej ilości i jakości infrastruktury technicznej.
- Poprawa warunków technicznych systemów komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych w celu zwiększenia atrakcyjności dla inwestorów oraz polepszenia dostępności do usług mieszkańcom gminy.
- Likwidowanie kolizji między funkcjonowaniem ekosystemów, a działalnością człowieka przez tworzenie sprawnych i na odpowiednim poziomie systemów infrastruktury technicznej.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

II.1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

II.1.1. Tereny i obiekty prawnie chronione

Na terenie gminy występują obszary i obiekty objęte ochroną prawną na podstawie ustaw o ochronie przyrody i ustawie o lasach i o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Zagospodarowanie przestrzeni na tych obszarach powinno być zgodne z postanowieniami zawartymi w odpowiednich przepisach prawa ogólnego lub lokalnego.

REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat przyrody - w brzmieniu Ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na terenie gminy Łukta znajdują się cztery rezerwaty przyrody:

- Rezerwat „Wyspa Lipowa”
- Rezerwat „Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce
- Rezerwat „Sosny Taborskiej
- Rezerwat „Jezioro Długie”

Rezerwat „Wyspa Lipowa” – ustanowiony zarządzeniem ówczesnego Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10 grudnia 1968 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Obejmuje wyspę położoną na jeziorze Morąg. Jest to rezerwat krajobrazowo – faunistyczny. Utworzono go w celu ochrony krajobrazu oraz występujących na wyspie chronionych ptaków (kolonia kormoranów – 547 gniazd i czapli siwej) i roślin. W rezerwacie, poza kormoranem i czapłą siwą, gniazdują także: łabędź niemy, trzczyk nurogęś, krakwa, perkoz rdzawoszyi, perkoz dwuczuby, dzierzba gąsiorek, trzciniak, trzcinniczek, i piecuszek. Wyspę porasta starodrzew lipowo – dębowy. Powierzchnia rezerwatu wynosi 5 ha. Wyspa urozmaicona jest licznymi pagórkami, zagłębieniami terenowymi i otacza ją wąski pas roślin wodnych; trzciny pospolitej, pałki wąskolistnej i grzybieni białych. Na wyspie rośnie od 140 lat lipa drobnolistna, od której wzięła nazwę.

Rezerwat „Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce” - ustanowiony zarządzeniem ówczesnego Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 stycznia 1970 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Ostatnie zarządzenie Nr 22 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 7 czerwca 2010 r. uchylające zarządzenie w sprawie zmiany granic rezerwatu przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce". W skład rezerwatu wchodzi rzeka Pasłęka, jezioro Isąg, tereny leśne przyległe do nich oraz pasy gruntów przybrzeżnych o szerokości 100 m na gruntach państwowych i 10 m na gruntach prywatnych. Rezerwat utworzono w celu ochrony bobrów. Na terenie rezerwatu obowiązuje zakaz przebywania osób do tego nieupoważnionych przez konserwatora przyrody (z wyjątkiem gruntów prywatnych) oraz zakaz wznoszenia budowli i urządzeń komunikacyjnych i innych technicznych. Rezerwat stanowi bardzo istotne ogniwo w systemie obiektów chronionych, o ponad regionalnym znaczeniu i wielofunkcyjnych zadaniach. Oprócz podstawowej ochrony bobra, ochroną objęto siedliska roślin i zwierząt, a także unikalny krajobraz. Na terenie powiatu ostródzkiego leży jedynie część rezerwatu zlokalizowana w gminie Łukta, Miłakowo i Stare Jabłonki. Jego obszar na terenie powiatu wynosi 262,25 ha (całkowity obszar 4116,18 ha).

Na terenie rezerwatu obowiązuje Zarządzenie Nr 22/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”. Zgodnie z przepisami Zarządzenia, na obszarze rezerwatu zakazuje się między innymi: wznoszenia budowli oraz zakładania lub budowy urządzeń komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych; niszczenia

lub uszkodzania drzew i innych roślin; zbioru ściółki leśnej, grzybów czy ziół leczniczych; łowienia ryb i raków; zanieczyszczenia wody i terenu rezerwatu. Od wskazanych zakazów obowiązują wyjątki wskazane w Zarządzeniu.

Rezerwat „Sosny Taborskie” – Ustanowiony w grudniu 1957 roku. Ostatnie zarządzenie Nr 55 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 30 września 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Sosny Taborskie" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2011 r. Nr 149, poz. 2306). Powierzchnia rezerwatu - 95,32 ha. Położony jest w południowo – zachodniej części wsi Tabórz. Jego powierzchnia wynosi 95,32 ha. Przedmiotem ochrony jest drzewostan sosny ekotypu taborskiego oraz naturalnych procesów sukcesji na siedlisku lasu liściastego z klasy Querco - Fagetea. Jest to drzewostan szczególnie wartościowy w wieku ponad 200 lat, produkujący wysokiej jakości drewno. Drewno z sosny taborskiej jest bardzo wysoko cenione przy produkcji sklejek oraz w szkutnictwie. Odznacza się równomierną szerokością przyrostów na całej długości. Rezerwat we współczesnym okresie tworzenia był zbiorowiskiem leśnym o typie siedliskowym boru mieszanego. Obecnie daje się zauważyć wyraźną sukcesję w kierunku lasu liściastego, w związku z wypadaniem sosny.

Rezerwat Jezioro Długie – Zarządzenie Nr 20 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie uznania obszaru za rezerwat przyrody "Jezioro Długie" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2010 r. Nr 77, poz. 1244). Obszar obejmuje cztery jeziora (Długie, Harcerskie, Bałtyn, Czarne) oraz obszar leśny, o łącznej powierzchni 348,15 ha, oraz otulina o powierzchni 47,98 ha. Głównymi celami ochrony rezerwatowej obszaru są:

- 1) ochrona jedynej dobrze zachowanej w województwie warmińsko-mazurskim populacji relikтового gatunku poryblinu jeziornego *Isoëtes lacustris* w Jeziorze Długim;**
- 2) utrzymanie istniejących stosunków wodnych warunkujących trwałość ustabilizowanych siedlisk hydrogenicznych tego terenu wraz z ich ochroną (jezioro lobeliowe, jeziora dystroficzne, zarastające jezioro eutroficzne, torfowiska wysokie i przejściowe, brzezina bagienna, łęgi);**
- 3) ochrona stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin;**
- 4) ochrona stanowisk chronionych i rzadkich gatunków zwierząt. Rezerwat obejmuje Jezioro Długie i część terenów przyległych.**

Syntetyczne dane o rezerwach przyrody w gminie Łukta

Lp.	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Typ rezerwatu	Przedmiot ochrony
1.	Rezerwat „Wyspa Lipowa”	5,00	krajobrazowy	wyspa z występującymi na niej chronionymi gatunkami roślin i ptaków
2.	Rezerwat „Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce”	262,25	faunistyczny	stanowisko bobra (położone również na terenie gminy Miłakowo)
3.	Rezerwat „Sosny Taborskie”	95,32	leśny	starodrzew sosnowy, tzw. ekotyp taborski
4.	Rezerwat „Jezioro Długie”	348,15 (wokół północnych granic rezerwatu ustanowiona została otulina o pow. 47,98 ha)	wodny i leśny	populacja poryblinu

Źródło: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Ponadto projektowane jest utworzenie dwóch innych rezerwatów:

Rezerwat „Bobynek” - przedmiotem ochrony w projektowanym rezerwacie ma być modelowy krajobraz młodoglacjalny: moreny czołowe, ozy, bagna, jeziora rynnowe i wytopiskowe wraz z typową szatą roślinną. Teren projektowanego rezerwatu położony jest na zalesionym obszarze południowo – wschodniej części gminy, na pograniczu z gminą Gietrzwałd. Powierzchnia projektowanego rezerwatu wynosi 508,39 ha

Rezerwat „Tabórz” - projektowany rezerwat leśny znajduje się w południowej części gminy Łukta, w pobliżu istniejącego rezerwatu „Sosny Taborskie”. Podobnie jak w ustanowionym już wcześniej rezerwacie, przedmiotem ochrony ma być drzewostan z udziałem sosny ekotypu taborskiego. Powierzchnia tego rezerwatu ma wynosić 130,97 ha.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Jest forma prawnej ochrony przyrody wprowadzana na terenach wyróżniających się krajobrazowo, o zróżnicowanych ekosystemach, z uwagi na istniejące lub odtwarzane korytarze ekologiczne, a także ze względu na możliwości rozwijania masowej turystyki i wypoczynku.

Znaczna część terenu gminy objęta jest ochroną w postaci obszarów chronionego krajobrazu. Obszary te nie obejmują północno – wschodniej części gminy, gdzie dominuje gospodarka rolna, a także części północno – zachodniej, gdzie obok rolnictwa duże znaczenie ma kopalnictwo surowców mineralnych. Na terenie gminy zlokalizowane są fragmenty trzech obszarów chronionego krajobrazu, których zasady ochrony określone są w rozporządzeniach wojewody warmińsko – mazurskiego. Są to:

- *Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki - o powierzchni 43 420,82 ha położony w powiecie braniewskim na terenie gmin: Braniewo, Płoskinia, Wilczęta; w powiecie elbląskim na terenie gminy Godkowo; w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Ornetą, Lubomino; w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Miłakowo, Łukta oraz w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Świątki, Jonkowo, Olsztynek, Stawiguda, Gietrzwałd. na którym obowiązują rygory zagospodarowania ustanowione uchwałą Nr XXVII/605/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki (Dz. Urz. z 2017 r. Woj. Warm.-Maz., poz. 2465);*
- *Narieński Obszar Chronionego Krajobrazu -o powierzchni 7.984,4 ha, położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Miłakowo, Morąg i Łukta, na którym obowiązują rygory zagospodarowania ustanowione rozporządzeniem nr 148 poz. 2633 z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Narieńskiego OChK (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. nr 179, poz. 2633);*
- *Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich - o powierzchni 29941,7 ha, położony na terenie gmin Miłomłyn - miasto, Morąg - obszar wiejski, Miłomłyn - obszar wiejski, Łukta, Ostróda (gm. miejska), Olsztynek - obszar wiejski, Ostróda, Gietrzwałd, na którym obowiązują rygory zagospodarowania ustanowione rozporządzeniem nr 150 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. nr 179, poz. 2635).*

Na obszarach tych obowiązują następujące zakazy:

- 1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronie i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;**
- 2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. Z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.1);**

3. **likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;**
4. **wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;**
5. **wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;**
6. **dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;**
7. **likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;**
8. **lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.**

Rozporządzenia określają również wyjątki, kiedy zakazy, o których mowa powyżej, nie obowiązują.

Obszary chronionego krajobrazu powinny być kreowane jako obszary wielofunkcyjne, a rozwój turystyki i rekreacji winien stanowić ważną motywację do podnoszenia standardu życia mieszkańców.

Ograniczenia dla swobodnej gospodarki przestrzennej obowiązujące na obszarach chronionych należy traktować jako korzystną prawną barierę przed nieodpowiednim gospodarowaniem, zagrażającym zachowaniu ładu przestrzennego.

Jako zasadnicze wyznaczniki standardów w gospodarce przestrzennej na obszarach chronionych należy przyjąć:

- priorytetową realizację inwestycji infrastruktury ochrony środowiska (systemy sieci wodociągowej oraz oczyszczania ścieków i zbierania odpadów stałych);
- realizację przedsięwzięć z uwzględnieniem ochrony krajobrazu jako całości i jego poszczególnych elementów, w tym szczególnie zadrzewień, wewnątrz krajobrazowych, osi widokowych i harmonijnej zabudowy oraz dziedzictwa kulturowego;
- uwzględnienie możliwych preferencji ekonomicznych w przygotowaniu ofert zagospodarowania obszarów i obiektów chronionych;
- prowadzący gospodarkę leśną, wykonawcy czynności techniczno-leśnych muszą uwzględniać pozaprodukcyjne funkcje lasów oraz zapewnić zachowanie ich walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

OBSZARY NATURA 2000

Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem wyznaczania tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej w państwach Unii Europejskiej.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 (zarówno obszary specjalnej ochrony ptaków jak i obszary mające znaczenie dla Wspólnoty) zakazuje się realizacji działań, mogących na nie negatywnie oddziaływać, a w szczególności zakazuje się działań mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, o których mowa w celach ochrony obszaru Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Od wymienionych zakazów istnieją wyjątki określone w przedmiotowej ustawie.

Obowiązujące plany zadań ochronnych

- dla obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002;
- dla obszaru Natura2000 Rzeka Pasłęka obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006.

Obszar Natura 2000 "Dolina Pasłęki" PLB280002 - obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) - ostoja ptasia o randze europejskiej E 78. Występuje co najmniej 23 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ostoja odgrywa istotną rolę w ochronie populacji lęgowej kani czarnej, bielika, orlika krzykliwego, dzięcioła zielonosiwego i dzięcioła średniego. Liczebność wymienionych gatunków przekracza 1% populacji krajowej. Do gatunków kluczowych dla funkcjonowania (powyżej 0,5% populacji krajowej) należy trzmielojad, kania ruda, błotniak stawowy, zimorodek, muchołówka mała, krakwa, cyranka, gągoł, nurogęś i samotnik. Obszar PLB280002 Dolina Pasłęki pokrywa się w granicach gminy Łukta z rezerwatem przyrody „Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce” oraz z Obszarami Chronionego Krajobrazu: Doliny Pasłęki, Lasów Taborskich, a także obszarem Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006.

Identyfikacja zagrożeń:

- Intensyfikacja rolnictwa (ogólna tendencja do scalania gruntów rolniczych i jednokierunkowej specjalizacji gospodarstw);
- Stosowanie chemikaliów organicznych i nieorganicznych, azotu, fosforu;
- Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej (Zagrożenie obejmuje likwidację stref buforowych, okrajowych nieużytków na obrzeżach kompleksów leśnych, kęp zadrzewień i zakrzaczeń)
- Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie (Zagrożenie dotyczy otwartego krajobrazu rolniczego, w szczególności terenów zdominowanych przez intensywne uprawy roślinne)
- Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem
- Zalesianie terenów otwartych
- Zaniechanie / brak koszenia
- Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe
- Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
- Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych

Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002 na terenie gminy, ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 4 grudnia 2014 r. poz.3975, ustala:

Działania związane z ochroną czynną

- Zapobieganie sukcesji na łąkach i pastwiskach poprzez przywracanie użytkowania rolniczego odłogowanych terenów (wykaszenie, wypas);
- Wyznaczenie stref ochronnych wokół znanych stanowisk lęgowych, w których na etapie opracowywania planu zlokalizowano gniazda;
- Inwentaryzacja gniazd (dotyczy w szczególności stanowisk lęgowych, w których dotychczas nie zlokalizowano gniazda) oraz bieżąca weryfikacja stref ochronnych
- Zapobiegnięcie skutkowi w postaci penetracji siedlisk lęgowych i ich przekształceń polegających m.in. na usuwaniu z rzeki powalonych drzew stanowiących przeszkody dla kajaków poprzez wyłączenie ze spływów odcinków Pelnik – Mostkowo oraz Pityny – Olkowo. Na pozostałych odcinkach spływy tylko za zgodą RDOŚ Olsztyn z uwagi ochronę rezerwatową.

Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

- Zaniechanie realizacji zalesień na gruntach administrowanych przez PGL LP, na powierzchniach położonych na dnach i zboczach doliny Pasłęki;
- Utrzymanie terenów otwartych na zboczach i dnach doliny rzecznej poprzez ograniczenie zalesień na gruntach rolniczych;
- Bieżące utrzymywanie lasów wyłączonych z użytkowania rębego zgodnie z właściwymi przepisami oraz utrzymywanie stref ochrony całorocznej wyznaczonych dla ptaków;
- Zwiększenie powierzchni lasów wyłączonych z użytkowania rębego w celu uniknięcia fragmentacji starych lasów ;
- Utrzymanie powierzchni nieużytków stanowiących ostoje bioróżnorodności;
- Wprowadzenie do przyszłych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ograniczenia zabudowy rekreacyjnej i wypoczynkowej na obrzeżach jezior (Isąg i Gamerskie);
- Ograniczanie penetracji siedlisk lęgowych poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego (wyznaczenie szlaków pieszych i rowerowych, ograniczenie spływów kajakowych);
- Edukacja i promocja dobrych praktyk przyjaznych ochronie orlika krzykliwego.
- Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych i stanu ochrony gatunków poprzez inwentaryzację gniazd, ocenę wielkości populacji.

Obszar Natura 2000 "Rzeka Pasłęka" PLH280006 - specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) - z doliną rzeki związanych jest 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Położenie, układ przestrzenny i proponowany zasięg planowanej ostoi daje jej realną szansę pełnienia roli kluczowego korytarza ekologicznego zapewniającego ciągłość bytowania gatunków od centrum regionu w kierunku wybrzeża Bałtyku.

SOOS „RZEKA PASŁĘKA” jest ważną ostoją bobra *Castor fiber* w północno-wschodniej Polsce. Wody Pasłęki i jej dopływów są siedliskiem ryb reofilnych i potencjalnie dużym tarliskiem i środowiskiem rozwoju narybku ryb wędrownych dwuśrodowiskowych. Bytuje tu 8 gatunków ryb z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, m.in. silne populacje bolenia, głowacza białopłetwego i lipienia. Łącznie, w ostoi stwierdzono 12 gatunków kręgowców z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Z doliną rzeki związanych jest ponadto 9 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy.

Ponadto położenie, układ przestrzenny i proponowany zasięg ostoi „siedliskowej” daje jej realną szansę pełnienia roli kluczowego korytarza ekologicznego zapewniającego ciągłość bytowania gatunków od centrum regionu w kierunku wybrzeża Bałtyku.

Identyfikacja zagrożeń:

- Sporty i różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji,
- Wędkarstwo, kłusownictwo
- Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem, z powodu ścieków z gospodarstw domowych
- Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie
- Obce gatunki inwazyjne
- Pomosty powodujące fragmentaryzację szuwarów wysokich
- Modyfikowanie funkcjonowania wód (modyfikowanie prądów rzecznych, Tamy, wały, sztuczne plaże
- Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie
- Ewolucja biocenotyczna, sukcesja – Ekspansja drzew i krzewów
- Eutrofizacja (naturalna)
- Zmiany w składzie gatunkowym drzewostanów
- Zanieczyszczenie wód powierzchniowych
- Śmierć lub uraz w wyniku kolizji

Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006 na terenie gminy, ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 15 maja 2015 r. poz.1883, przewiduje między innymi:

- **Stopniowa poprawa struktury i funkcji siedlisk do właściwego stanu ochrony poprzez poprawę wskaźników**
- **Utrzymanie obecnego właściwego stanu ochrony siedlisk.**
- **Poprawa stanu ochrony siedlisk poprzez minimalizację dopływu zanieczyszczeń wód i ograniczenie barier migracyjnych ichtiofauny**
- **Stopniowa poprawa struktury i funkcji siedlisk do właściwego stanu ochrony poprzez eliminację gatunków obcych dla siedliska.**

Działania związane z ochroną czynną

- **Usunięcie nasadzenia kultywaru *Nymphaea x hybrida* wraz z kłaczami**
- **Odtworzenie naturalnego charakteru rzeki na odcinkach silnie zmeliorowanych**
- **Odtworzenie tarlisk ryb litofilnych w przekształconych odcinkach rzek, które zostały silnie zamulone i zmienione antropogenicznie**
- **Kształtowanie gospodarki leśnej w kierunku grądu, łęgu**

Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

- **Modyfikacja zasad gospodarki rybackiej poprzez wprowadzenie do regulaminu połowów wędkarskich zapisów nakazujących: - zaprzestanie stosowania zanęt wędkarskich; - wypuszczanie złowionych ryb litofilnych**
- **Przeciwdziałanie niszczeniu litoralu i fragmentacji siedliska w wyniku budowy pomostów**
- **Przeprowadzenie kontroli szczelności instalacji do przetrzymywania lub odprowadzania nieczystości płynnych,**
- **Modyfikacja zasad gospodarki rybackiej w zakresie stosowania urządzeń ciągnionych do odłowu ryb**
- **Modyfikacja zasad gospodarki rybackiej poprzez wprowadzenie zarybień tylko gatunkami pochodzącymi z dorzecza rzeki Pasłęki**
- **Budowa przepławek przy obiektach hydrotechnicznych piętrzących wodę**
- **Wprowadzenie nasadzeń szpalerów drzew wzdłuż brzegów rzek, w celu zacienienia koryta rzecznoego, a w efekcie utrzymania odpowiedniej temperatury wody w okresie lata**

Działania ochronne dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony i realizacji celów działań ochronnych siedlisk zgodnie z metodyką GIOŚ.

Obszar Natura 2000 „Jezioro Długie” PLH280030 - obejmuje teren znajdujący się na zachód od Łukty; leży w mezoregionie Pojezierze Olsztyńskie, w północno-wschodniej części Lasów Taborskich. Krajobraz ostoi ukształtowany został w wyniku ostatniego zlodowacenia, którego fazy zaniku zaznaczają się w postaci łuków wałów morenowych sięgających na zachodzie po Morąg, na południu po Nidzicę, a na wschodzie po linię Szczytno-Biskupiec. Głównym obiektem chronionym, jest jedno z trzech jezior lobeliowych w rejonie warmińsko-mazurskim jedyne dobrze zachowane z reliktywnym gatunkiem poryblina jeziornego *Isoetes lacustris*. Obszar obejmuje również inne cenne ekosystemy w bezpośrednim otoczeniu głównego obiektu - trzy jeziora, z czego dwa dobrze zachowane jeziora dystroficzne-Jezioro Czarne i Jezioro Harcerskie otoczone pasami torfowisk przejściowych i eutroficzne Jezioro Bałtyn. Jezioro Długie wraz z Jeziorem Harcerskim tworzy połączony system jezior poprzez niewielki dopływ z jeziora Harcerskiego w kierunku Jeziora Długiego. Ponieważ oba jeziora leżą na podobnej wysokości, przepływ wody jest niewielki. Obecnie jest to system zamknięty, dawniej wody z Jeziora Długiego poprzez odpływ do Jezioro Gil, rzekę Taborzankę, jezioro Bałtyn, Jezioro Tabórz, Jezioro Szelań i rzekę Drwęcę odprowadzało wody do Morza Bałtyckiego. Obecnie odpływ z Jeziora Długiego do Jeziora Gil jest zasypany. Jezioro Bałtyn jest jeziorem przepływowym przez które przepływa rzeka Taborzanka. W podłożu zalega głównie glina zwałowa.

Zasadniczym celem ochrony jest zachowanie populacji relikтового gatunku poryblinu jeziornego w Jeziorze Długim. Jezioro to jest obecnie jednym z trzech jezior lobeliowych w województwie warmińsko-mazurskim. Obszar ten pełni również funkcję ważnego korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Jezioro Długie” PLH280030:

- rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych
- presja turystyczna
- eutrofizacja i zarastanie zbiorników wodnych
- intensyfikacja rolnictwa, hodowli ryb
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych
- zmiany stosunków wodnych i składu gatunkowego na torfowiskach
- melioracje, osuszanie torfowisk
- usuwanie charakterystycznych gatunków siedlisk
- antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk

Zadania ochronne obszaru Natura 2000 Jezioro Długie powinny intensyfikować się na zmniejszeniu zakresu i intensywności zagrożeń.

POMNIKI PRZYRODY

Forma prawna ochrony pojedynczych tworów przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczających się indywidualnymi cechami.

Według rejestru pomników przyrody, zawartego w Programie Ochrony Środowiska Powiatu Ostródzkiego, na terenie gminy Łukta chroni się 24 pojedynczych okazów sędziwych drzew, w tym:

- 4 dęby: obwód ok. 600-690 cm, wysokość 25-27 m,
- 2 lipy: obwód ok. 385-400 cm, wysokość 30 m,
- 15 dębów: obwód 350-450 cm, wysokość 20-30 m,
- 1 sosna: obwód 315cm, wysokość 34m;
- 1 buk: obwód 371cm, wysokość 21m;

oraz jedną grupę z trzema dębami - obwód 350-460 cm, wysokość 22 m, i aleję przydrożną z trzydziestoma lipami - obwody 315-410, wysokość 20-25 m.

Elementem dziedzictwa przyrodniczego gminy są również liczne aleje drzew (np. aleja lipowa w pobliżu miejscowości Pelnik, skupiska dębów w pobliżu wsi Niedźwiady), w tym przydrożne aleje (np. na trasie Łukta-Worliny), charakterystyczne dla całego obszaru Warmii i Mazur. Najbardziej znanym pomnikiem przyrody w gminie jest dąb szypułkowy "Perkun" (ok. 600 lat), który znajduje się niedaleko leśniczówki Orlik w Gminie Łukta (wysokość 27m, miąższość 52m, pierśnica 2,29m)

Najważniejsze dane o pomnikach przyrody w gminie Łukta

Lp.	Nr ewid.	Obiekt	Obwód cm	Wysokość m	Lokalizacja	Rok uznania
1	98	lipa drobnolistna	385	30	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Laski oddz. 284 (1961)	R1b-16/98/52 29.12.1952 r.
2	99	dąb szypułkowy	640	25	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Laski oddz. 227 (1961)	R1b-16/99/52 29.12.1952 r.
3	100	Lipa drobnolistna	400	30	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Laski oddz. 211 (1961)	R1b-16/100/52 29.12.1952 r.
4	101	dąb szypułkowy	690	27	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Perkunicha oddz. 219j (1971)	R1b-16/101/52 29.12.1952 r.
5	297	dąb szypułkowy	555	25	400m N od przystanku PKP Kozia Góra przy drodze do	Nr 297/63 25.07.1963 r.

					Głęd	
6	544	dąb szypułkowy	450	21	m. Trojany, grunt W. Soboty	Zarz. Nr 16 Woj. Olsztyńskiego z dnia 11.02.1991 r.
7	545	dąb szypułkowy	420	21	L-ctwo Tomlak oddz. 171- N od Koziej Góryw na skraju drogi od Głęd	Zarz. Nr 16 Woj. Olsztyńskiego z dnia 11.02.1991 r.
8	546	dąb szypułkowy – 3 szt.	350-460	22	Przy drodze na N skraju osady leśnej Niedźwiady (Sarni Dół)	Zarz. Nr 16 Woj. Olsztyńskiego z dnia 11.02.1991 r.
9	622	dąb szypułkowy	620	26	skraj osady Nowaczyzna od strony pół ZR Ramoty	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 1, poz. 4, 1993 r.
10	837	lipa drobnolistna – aleja 30 lip	370, 350, 370, 410, 355, 315	20-25	N-ctwo Kudypy, przy drodze 1 km SE od Pełnika, k/m. Stary Młyn	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 20, poz. 202 1995 r.
11	1184	dąb szypułkowy	385	28	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 28c	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
12	1185	dąb szypułkowy	462	25	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 39h	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
13	1186	buk pospolity	371	21	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 51o	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
14	1187	sosna pospolita	315	34	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 51k	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
15	1188	dąb szypułkowy	407	29	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 51d	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
16	1189	dąb szypułkowy	420	28	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 51d	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
17	1190	dąb szypułkowy	409	29	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 51d	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
18	1191	dąb szypułkowy	496	33	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 58h	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
19	1192	dąb szypułkowy	415	29	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 58h	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
20	1193	dąb szypułkowy	420	29	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 58h	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
21	1194	dąb szypułkowy	410	30	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz.	Dz. Urz. Woj. WarmMaz.

					80i	Nr 134, poz. 1685 2004 r.
22	1195	dąb szypułkowy	474	31	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 103k	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
23	1196	dąb szypułkowy	445	31	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 104f	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.

Źródło: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

UŻYTKI EKOLOGICZNE - w bogatej gamie form ochrony przyrody i środowiska z jaką spotykamy się w gminie Łukta coraz większe znaczenie zaczynają odgrywać użytki ekologiczne. Aktualnie jest sześć takich obiektów zlokalizowane na terenie gminy Łukta. Są to małe jeziora śródlądne:

1. „Jezioro Czarne Duże i Małe” o łącznej powierzchni 5,60 ha. (ustanowione rozporządzeniem Nr 51 Wojewody W-M z dnia 30 lipca 2009r.)
2. „Jezioro Harcerskie”, pow. 11,70 ha; (ustanowione rozporządzeniem Nr 69 Wojewody W-M z dnia 30 lipca 2009r.)
3. „Jezioro Bobrynek” o pow. 7,42 (ustanowione na podstawie rozporządzenia Nr 52 z dnia 10 lipca 2008 r.).
4. „Jezioro Mielnik” o pow. 19,28ha (ustanowione rozporządzeniem Nr 51 Wojewody W-M z dnia 10 lipca 2008r.)
5. Jezioro Stawik „ o pow. 3,01ha (ustanowione na podstawie rozporządzenie Nr 54 Wojewody W-M z dnia 10 lipca 2008 roku;
6. „Piecki” o pow. 3,11 ha;(ustanowione rozporządzeniem Nr 42 Wojewody W-M z dnia 30 lipca 2009r)

(numery użytków odpowiadają numerom użytków rozmieszczonych na mapie studium)

Zgodnie z ww. rozporządzeniami na terenach użytków ekologicznych, zabrania się:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10. umieszczania tablic reklamowych.

GLEBY CHRONIONE

Obszarami podlegającymi szczególnej prawnej ochronie z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych są gleby III klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy Łukta zajmują one 19 % powierzchni wśród użytków rolnych. Zmiana ich użytkowania poza obszarem zwartej zabudowy i po spełnieniu innych warunków, wymaga zgody Ministra Rolnictwa, w procedurze planu miejscowego z wyjątkiem położenia w obszarze zwartej zabudowy.

LASY OCHRONNE

Lasy grupy I, które obejmują w Taborskim Matecznym Mikrorejnie Nasiennym Sosny Pospolitej lasy nasienne oraz badawcze i doświadczalne. Natomiast w dolinie Tabórzanki i nad niektórymi jeziorami wydzielono lasy wodochronne i glebochronne.

II.2. UWARUNKOWANIA OCHRONY I WZBOGACANIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Dziedzictwo kulturowe stanowi dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń, jak również dorobek naszych czasów. Zawiera w sobie skutki środowiskowe wynikające z interakcji pomiędzy ludźmi a otoczeniem na przestrzeni dziejów. Utożsamiane jest z reguły z architekturą i sztuką, jednak formy gospodarowania i wiele innych przejawów życia i rozwoju społeczności stanowią też elementy kultury. Dorobek ten ulegał przekształceniom na przestrzeni lat, wskutek czego jedynie część przejawów kultury naszych przodków dotrwało do współczesności.

*Dla integrowania społeczności lokalnej bardzo ważne staje się dziedzictwo regionalne, na które składają się zabytki o znaczeniu lokalnym związane z tradycją i historią danego miejsca. Gmina Łukta położona jest na terenie obszaru kulturowego – Mazur Zachodnich w strefie pogranicza z Warmią od południowego wschodu i Powiślem od Północy. Występuje tutaj znaczna ilość obiektów zabytkowych położonych w miejscowościach, zabytkowe układy ruralistyczne, oraz inne cenne świadectwa dawnych kultur. Wszystkie obiekty zabytkowe powinny być zachowane i przystosowane do nowych czasów. **Jest to istotne ze względu na znaczenie zabytków w procesie edukacji, humanizacji społeczeństwa, jego kulturowej identyfikacji, wreszcie także znaczenie dla sfery ekonomii i gospodarki.***

II.2. 1. Wykaz obiektów zabytkowych**Obiekty wpisane do Rejestru Zabytków na terenie gminy Łukta**

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu
1.	Florczaki	Kościół p.w. Św. Antoniego wraz z wyposażeniem wnętrza	A-6	25 lipca 1949 r.
2.	Głędy	Cmentarz ewangelicki	A-1331	24 czerwca 1981 r.
3.	Komorowo	Dwór	A-3952	14 stycznia 1997 r.
4.	Kozia Góra	Dwór i otaczające go stare drzewa	A-60, A-771	1 grudnia 1949 r., 21 lutego 1968 r.
5.	Kozia Góra	Park	A-1269	28 grudnia 1978 r.
6.	Łukta	Kościół parafialny p.w. MB Czesłochowskiej wraz z cmentarzem przykościelnym	A-956	10 czerwca 1968 r.
7.	Ramoty	Dwór	A-3951	14 stycznia 1997 r.

źródło: WUOZ w Olsztynie, Delegatura w Elblągu

Stanowiska archeologiczne wpisane do Rejestru Zabytków na terenie gminy Łukta

Lp.	Numer AZP	Nr stanowiska na obszarze	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Typ obiektu	Nr Rejestru	Data wpisu
1.	25-58	40	Plichta	1	Grodzisko	C-012	14 maja 1949 r.

źródło: WUOZ w Olsztynie, Delegatura w Elblągu

Założenie urbanistyczne ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie gminy Łukta

Lp.	Miejscowość	Rodzaj	Czas powstania
1.	Łukta	Założenie osiedla domków	Lata 20-te XX wieku
2.	Łukta	Założenie osiedla domków	Pocz. XX wieku
3.	Mostkowo	Założenie osiedla domków	Lata 20-te XX wieku
4.	Pelnik*	Założenie osiedla domków kolejniynych	Lata 20-te XX wieku

źródło: Gmina Ewidencja Zabytków – karty adresowe, * lokalizacja na rysunku studium przybliżona

Zabytkowe cmentarze ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie gminy Łukta*

Lp.	Miejscowość	Rodzaj	Czas powstania
1.	Dąg	cmentarz ewangelicki	koniec XIX wieku
2.	Florczaki	cmentarz ewangelicki	IV ćw. XIX wieku
3.	Lusajny	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
4.	Łukta	cmentarz komunalny katolicki	koniec XIX wieku
5.	Maronie	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
6.	Mostkowo	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
7.	Pelnik	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
8.	Plichta	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
9.	Skwary	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
10.	Swojki	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
11.	Tabórz	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
12.	Wynki	cmentarz ewangelicki	XIX wiek
13.	Zajączkowo	cmentarz ewangelicki	XIX wiek

źródło: Gmina Ewidencja Zabytków – karty adresowe, * z wyłączeniem cmentarza ujętego w Rejestrze Zabytków

Zabytkowe parki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie gminy Łukta*

Lp.	Miejscowość	Rodzaj	Czas powstania
1.	Gucin	Park	XIX/XX wiek
2.	Ramoty	Park	koniec XIX wieku

źródło: Gmina Ewidencja Zabytków – karty adresowe, * z wyłączeniem parku ujętego w Rejestrze Zabytków

Aleje o wyróżniających się walorach przyrodniczo - krajobrazowych na terenie gminy Łukta

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Odcinek	Kategoria drogi
1.	527N	Dzierzgoń - Rychliki – Pasłek – Kwitajny– Morąg – Łukta – Olsztyn	Florczaki - Łukta	droga wojewódzka
2.	530N	droga kraj. nr 7 (Ostróda) – Łukta – Dobre Miasto	cały przebieg	droga wojewódzka
3.	531N	Łukta – Podlejki	cały przebieg	droga wojewódzka
4.	1203N	Wilnowo – Głędy – Mostkowo – Gamerki Wlk. – Stare Kawkowo – Jonkowo – Gutkowo	od lasu – Głędy – Mostkowo	droga powiatowa
5.	1225N	Tabórz – Plichta – droga krajowa nr 16 (Zawady Małe)	Tabórz – Plichta	droga powiatowa

źródło: WUOZ w Olsztynie

Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Łukta

Lp.	Numer obszaru AZP	Numer stanowiska na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Typ obiektu	Chronologia
1*	22-58	1	Kojdy	1	-	Wczesna epoka żelaza
2*		2	Kojdy	2	-	Okres wpływów rzymskich
3		3	Komorowo	1	B	Epoka brązu/średniowiecze
4*		4	Mostkowo	1	-	neolit
5*		5	Mostkowo	2	-	Wczesne średniowiecze
6		22	Mostkowo	4	B	Wczesne średniowiecze/starożytność
7		23	Mostkowo	5	C	Późne średniowiecze/nowożytność
8		24	Mostkowo	6	C	Późne średniowiecze
9		25	Mostkowo	7	B	Wczesne średniowiecze
10		26	Mostkowo	8	B	Późne średniowiecze
11		27	Kojdy	3	C	Późne średniowiecze
12		28	Kojdy	4	B	Wczesne i Późne średniowiecze
13		29	Kojdy	5	C	Późne średniowiecze
14		30	Kojdy	6	C	Późne średniowiecze
15		31	Sobno	1	C	Późne średniowiecze
16		32	Mostkowo	9	C	Późne średniowiecze
17		33	Mostkowo	10	B	Wczesne i Późne średniowiecze
18		34	Głędy	3	C	Późne średniowiecze
19		35	Głędy	4	C	starożytność
20		36	Głędy	5	C	Późne średniowiecze
21		37	Głędy	6	C	Wczesne i Późne średniowiecze
22		38	Sobno	2	C	Późne średniowiecze
23		39	Sobno	3	B	Późne średniowiecze
24		40	Sobno	4	C	Późne średniowiecze
25		41	Sobno	5	C	Późne średniowiecze
26		42	Głędy	7	C	Późne średniowiecze
27		43	Głędy	8	C	Późne średniowiecze
28		44	Mostkowo	11	C	Późne średniowiecze
29		45	Mostkowo	12	C	Wczesne średniowiecze
30		46	Mostkowo	13	C	wczesne średniowiecze
31		47	Mostkowo	14	B	wczesne średniowiecze
32		48	Mostkowo	15	C	Epoka brązu
33		49	Mostkowo	16	C	wczesne średniowiecze
34		50	Mostkowo	17	C	Późne średniowiecze
35		51	Sobno	6	C	wczesne średniowiecze
36		52	Sobno	7	B	Późne średniowiecze
37		53	Sobno	8	C	Późne średniowiecze
38		54	Sobno	9	C	Późne średniowiecze
39		55	Mostkowo	18	C	Późne średniowiecze
40		56	Sobno	10	A	Wczesna epoka żelaza
41		67	Kojdy	7	C	Późne średniowiecze
42		68	Kojdy	8	C	Późne średniowiecze
43		69	Kojdy	9	C	Późne średniowiecze
44		70	Kojdy	10	C	Późne średniowiecze
45		71	Kojdy	11	C	Późne średniowiecze
46		72	Kojdy	12	C	Późne średniowiecze
47		73	Kojdy	13	B	Wczesne i Późne średniowiecze
48		74	Kojdy	14	C	Wczesne i Późne średniowiecze
49		75	Kojdy	15	C	Późne średniowiecze

50		76	Kojdy	16	C	Wczesna epoka żelaza
51	23-58	9	Komorowo	2	C	nowożytność
52		10	Komorowo	3	C	Późne średniowiecze / nowożytność
53		11	Komorowo	4	C	Późne średniowiecze
54		12	Komorowo	5	C	Późne średniowiecze /nowożytność
55		13	Komorowo	6	B	Późne średniowiecze nowożytność
56		14	Komorowo	7	B	Późne średniowiecze
57		15	Komorowo	8	C	nowożytność
58		16	Komorowo	9	C	Późne średniowiecze
59		17	Komorowo	10	B	Późne średniowiecze / nowożytność
60		18	Komorowo	11	C	nowożytność
61		19	Komorowo	12	C	nowożytność
62		20	Komorowo	13	C	nowożytność
63		21	Pelnik	1	C	Późne średniowiecze / nowożytność
64		22	Pelnik	2	C	nowożytność
65		23	Pelnik	3	C	Późne średniowiecze
66		41	Worliny	1	C	nowożytność
67		42	Worliny	2	C	nowożytność
68*		24-57	1	Plichta	1	-
69*	2		Tabórz	1	-	-
70	3		Tabórz	2	B	-
71	4		Tabórz	3	C	-
72	5		Tabórz	4	B	-
73	6		Tabórz	5	C	-
74	7		Tabórz	6	C	-
75	8		Tabórz	7	C	-
76	9		Plichta	3	C	-
77	10		Molza	1	C	-
78	11		Molza	2	C	-
79	12		Dąg	1	B	-
80	13		Dąg	2	C	-
81	14		Dąg	3	C	-
82	15		Plichta	4	C	-
83**	25-58	40	Plichta	1	A	wczesne średniowiecze
84	22-57	7	Swojki	1	C	późne średniowiecze/nowożytność
85		8	Swojki	2	C	wczesne średniowiecze
86		9	Swojki	3	C	wczesna epoka żelaza/późne średniowiecze
87		10	Swojki	4	C	epoka brązu - wczesna epoka żelaza/późne średniowiecze/nowożytność
88*		11	Gubity	1	B	wczesna epoka żelaza - II faza
89*		12	Florczaki	1	B	wczesna epoka żelaza
90		13	Florczaki	2	C	nowożytność
91		17	Komorowo	1	B	wczesna epoka żelaza/późne średniowiecze
92		18	Komorowo	2	C	nowożytność
93*		19	Mostkowo	1	B	epoka brązu
94	23-56	4	Kotkowo	I	C	średniowiecze
95		5	Kotkowo	II	B	średniowiecze
96		6	Tabórz	II	B	średniowiecze

97		7	Tabórz	I	A	średniowiecze
98*		1	Komorowo	3	A	pradzieje
99*		2	Łukta	1	C	epoka kamienia
100*		3	Łukta	2	C	okres nowożytny
101		4	Komorowo	14	C	pradzieje/późne średniowiecze/nowożytność
102		5	Komorowo	15	C	neolit/późne średniowiecze/nowożytność
103		6	Komorowo	16	C	nowożytność
104		7	Komorowo	17	C	pradzieje/późne średniowiecze/nowożytność
105		8	Komorowo	18	C	wczesna epoka żelaza
106		9	Komorowo	19	C	nowożytność
107		10	Łukta	3	B	późne średniowiecze/nowożytność
108		11	Łukta	4	C	późne średniowiecze/nowożytność
109		12	Łukta	5	C	późne średniowiecze/nowożytność
110		13	Komorowo	20	C	późne średniowiecze/nowożytność
111		14	Komorowo	21	C	późne średniowiecze/nowożytność
112		15	Komorowo	22	C	późne średniowiecze/nowożytność
113		16	Komorowo	23	C	późne średniowiecze
114	23-57	17	Komorowo	24	B	późne średniowiecze/nowożytność
115		18	Komorowo	25	C	późne średniowiecze/nowożytność
116		19	Komorowo	26	C	wczesne średniowiecze/późne średniowiecze
117		20	Komorowo	27	C	wczesna epoka żelaza/późne średniowiecze/nowożytność
118		21	Łukta	6	C	okres rzymski/późne średniowiecze
119		22	Komorowo	28	C	późne średniowiecze/nowożytność
120		23	Molza	1	C	neolit/brąz /okres rzymski/późne średniowiecze/nowożytność
121		24	Łukta	7	C	neolit/brąz /okres rzymski/późne średniowiecze/nowożytność
122		25	Łukta	8	C	późne średniowiecze
123		26	Łukta	9	C	późne średniowiecze/nowożytność
124		27	Łukta	10	C	późne średniowiecze/nowożytność
125		28	Florczaki	23	C	pradzieje/późne średniowiecze/nowożytność
126		29	Molza	2	C	pradzieje/późne średniowiecze/nowożytność
127		30	Komorowo	29	C	nowożytność
128	31	Komorowo	30	C	nowożytność	

źródło: WUOZ w Olsztynie, Delegatura w Elblągu i Program Opieki Nad Zabytkami dla Gminy Łukta, *stanowisko archiwalne bez terenowych prac ewidencyjno-badawczych – nie oznaczono na rysunku studium, ** stanowisko wpisane do rejestru zabytków

II.3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO I PRZEMIANY DEMOGRAFICZNE W GMINIE

Przemiany demograficzne

Gmina Łukta ma obecnie 4524 mieszkańców, z czego 49,7% stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców wzrosła o 1,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 37,9 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Do największych miejscowości w gminie należą obecnie (2017r): Łukta (1205), Florczaeki (338), Głędy (323), Mostkowo (279), Ramoty (287) i Pelnik (293), Molza (208).

Na zaludnienie gminy wpłynęły przede wszystkim dwa czynniki: przyrost naturalny i migracje.

Tabela nr 1 Przyrost naturalny i saldo migracji w gminie Łukta i województwie warmińsko-mazurskim

Rok	Gmina Łukta		Województwo - wieś	
	przyrost naturalny	saldo migracji	przyrost naturalny	saldo migracji
	Wskaźnik na 1000 ludności			
1995	9,9	-1,1	6,2	-5,8
2000	5,7	-2,0	4,3	-3,5
2005	2,0	0,0	2,9	-1,7
2007	4,7	-1,0	3,0	-2,1
2017	-2	-3	-0,4	0

Źródło: www.stat.gov.pl

Z analizy danych wynika, że poziom przyrostu naturalnego od 1995 roku uległ spadkowi. Przyczyną tego zjawiska jest ogólna tendencja zmniejszenia się liczby urodzeń związana ze zmianą stylu życia. Gmina Łukta ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -9. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,0 na 1000 mieszkańców gminy Łukta. W 2016 roku urodziło się 44 dzieci, w tym 56,8% dziewczynek i 43,2% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 411 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,95 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Bardzo duże znaczenie na kształtowanie się rozwoju demograficznego mają również migracje. W gminie Łukta saldo migracji na 1000 mieszkańców w 2007 r. było ujemne i wynosiło -3. Oznaczało to, iż odpływ ludności z gminy był większy niż napływ.

W 2016 roku zarejestrowano 38 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 41 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Łukta -3. W tym samym roku 1 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

Zmiany w zaludnieniu obszarów wiejskich, mają wpływ na strukturę ludności według wieku. W gminie Łukta również te zmiany są zauważalne i zgodnie z ogólną tendencją spada liczba ludność w wieku przedprodukcyjnym, a wzrasta liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Jednak struktura ludności według wieku w gminie Łukta jest korzystniejsza niż średnio w województwie na obszarach wiejskich.

Średnia wieku w gminie Łukta na 31.12.2016r wynosiła 37,9 lat, w województwie odpowiednio 40,4 lata, a w Kraju 41,2 lata, co świadczy o stosunkowo młodym społeczeństwie gminy.

O starzeniu się ludności świadczy wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności. Pomiędzy 1995 rokiem, a 2017 r. w gminie Łukta podobnie jak na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego nastąpiły zmiany w proporcjach pomiędzy trzema grupami ekonomicznymi ludności. Widoczne jest tu

zmniejszenie liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym spowodowany spadkiem urodzeń na korzyść dwóch pozostałych grup tj. wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego.

Ważnym zagadnieniem demograficznym przy analizie ludności jest struktura ludności według płci, do badania której najczęściej stosowany jest współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn.

W gminie Łukta wskaźnik ten utrzymuje się na poziomie ok. 99 kobiet na 100 mężczyzn.

Ocena sytuacji demograficznej:

Gmina Łukta ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -9. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,0 na 1000 mieszkańców gminy Łukta. W 2016 roku urodziło się 44 dzieci, w tym 56,8% dziewczynek i 43,2% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 411 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,95 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju

Gęstość zaludnienia wynosi ok. 24 os./km² podobnie jak średnio na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego

- **Saldo migracji na 1000 mieszkańców wynosi -3,0;**

Znacznie pełniej charakteryzują sytuację demograficzną gminie na tle województwa i kraju wskaźniki obciążenia demograficznego:

- 1. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wskaźnik wynosi: w gminie Łukta 54,4; w województwie 58,4, a w kraju 61,7;**
- 2. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wskaźnik wynosi: w gminie Łukta 22,9, w województwie 29,2, w kraju 32,7;**
- 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wskaźnik wynosi: w gminie Łukta 72,7, w województwie 100,2; w kraju 112,7.**

Przedstawione w skrócie dane świadczą, że można się spodziewać znacznie wolniejszego tempa niekorzystnych przemian demograficznych w gminie niż na obszarze województwa.

Prognoza ludności do roku 2050 wykonana przez GUS dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz powiatu ostródzkiego zakłada systematyczny spadek liczby ludności.

W okresie do roku 2050 prognozuje się spadek liczby ludności o ok. 18% dla powiatu ostródzkiego oraz o ok. 16% dla województwa warmińsko-mazurskiego (źródło: Strategia rozwoju gminy).

Biorąc pod uwagę prognozę GUS i analizę rozwoju społeczno gospodarczego zawartą w „Strategii rozwoju gminy” oraz dotychczasowe zmiany społeczno – gospodarcze i przestrzenne można przyjąć hipotezę, że liczba ludności w gminie tak jak w ostatnich 15 latach utrzyma się prawie na tym samym poziomie ze zmianami ca 100 osób.

Rynek pracy i bezrobocie

Na terenie gminy w 2000r. zlokalizowane były 372 podmioty gospodarki narodowej a w 2007 r. już 492, z czego 96 % stanowiły jednostki sektora prywatnego. O aktywności ekonomicznej świadczy wskaźnik liczby podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W gminie Łukta wyniósł on 88, a więc więcej niż średnio na obszarach wiejskich województwa (79).

Bezrobocie jest jednym z ważniejszych problemów gminy Łukta podobnie jak województwa warmińsko-mazurskiego. W 2007 r. liczba bezrobotnych w gminie Łukta wynosiła 431. Wielkość bezrobocia od 2003 r. do 2007 była zróżnicowana jednak z tendencją do zmniejszenia liczby zarejestrowanych bezrobotnych podobnie jak w województwie. Według danych z Urzędu Gminy na 30.10.2008 r. liczba bezrobotnych wynosiła tylko 280 osób, z czego 184 stanowiły kobiety. Niestety tylko 57 bezrobotnych posiadało prawo do zasiłku.

Zgodnie ze „Strategią rozwoju społeczno - gospodarczego gminy” w gminie Łukta w 2016r na 1000 mieszkańców pracuje 105 osób. 51,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 48,1% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Łukta wynosiło w 2016

roku 17,2% (21,4% wśród kobiet i 13,7% wśród mężczyzn). Bezrobocie w ostatnich 5 latach ma tendencje spadkowe. Tendencja spadkowa utrzymuje się od 2012 roku.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Łukta wynosi 3 392,59 PLN, co odpowiada 79.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Łukta 239 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 106 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -133.

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią 56% ogólnej liczby bezrobotnych w roku 2015. Z prawem do zasiłku było jedynie ok. 17% osób bezrobotnych. Niepokojący jest fakt dużej liczby osób bezrobotnych pozostających bez jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych sięgający powyżej 40%.

Bezrobocie faktyczne jednak jest większe od zarejestrowanego. Wynika to z faktu, iż część bezrobotnych została ukryta w rentach inwalidzkich, wcześniejszych emeryturach, świadczeniach przedemerytalnych. Ponadto statystyka bezrobocia nie obejmuje rozmiarów bezrobocia w indywidualnym rolnictwie. Jest to tzw. bezrobocie utajone, które wynika z utrzymania nie w pełni wykorzystanych członków najbliższej rodziny i domowników.

Na terenie Gminy Łukta instytucją zajmującą się pomocą społeczną jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łukcie (źródło: „Strategia rozwoju gminy”).

Teren gminy podzielony został na dwa rejony. Rejon I obejmuje miejscowości: Łukta, Pełnik, Worliny, Wynki, Molza, Dąg, Tabórz, Plichta, Białka Leśna, Nowaczyzna, Swojki, Komorowo, Kotkowo, Spórka, Ramoty, Niedźwiady. Rejon II obejmuje miejscowości: Głędy, Mostkowo, Trokajny, Zajączkowo, Sobno, Kozia Góra, Kojdy, Gucin, Nowe Ramoty, Florczaki, Maronie, Chudy Dwór.

Podstawowymi zadaniami Ośrodka Pomocy Społecznej są:

1. tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,
2. analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
3. pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin.

Realizując swoje podstawowe działania GOPS współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Ostródzie, Policją, Sądem, kuratorami zawodowymi i społecznymi, szkołami, pedagogami szkolnymi itp. w zależności od potrzeb.

W gminie z pomocy społecznej korzysta średnio 28,3 % mieszkańców. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej pomiędzy 1991 a 2016 rokiem wzrosła o ok. 30 %. Do miejscowości, w których poziom zubożenia jest najwyższy (procentowy udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności wynosi 50 % i więcej) należą: Chudy Dwór (62,5 %), Zajączkowo (59,7 %) i Dragolice (50,0 %).

III. KIERUNKI ROZWOJU GMINY NA TLE UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

III.1. KIERUNKI ORAZ ZASADY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA

III.1.1. Obszary postulowane do objęcia ochroną

Dla pełniejszego zabezpieczenia najcenniejszych fragmentów przyrody na obszarze gminy projektuje się utworzenie dalszych trzech rezerwatów oraz dwóch użytków ekologicznych:

- Rezerwat „Bobrynek” - przedmiotem ochrony w projektowanym rezerwacie ma być modelowy krajobraz młodoglacjalny: moreny czołowe, ozy, bagna, jeziora rynnowe i wytopiskowe wraz z typową szatą roślinną. Teren projektowanego rezerwatu położony jest na zalesionym obszarze południowo – wschodniej części gminy, na pograniczu z gminą Gietrzwałd. Powierzchnia projektowanego rezerwatu wynosi 508,39 ha.
- Rezerwat „Tabórz” - projektowany rezerwat leśny znajduje się w południowej części gminy Łukta, w pobliżu istniejącego rezerwatu „Sosny Taborskie”. Podobnie jak w ustanowionym już wcześniej rezerwacie, przedmiotem ochrony ma być drzewostan z udziałem sosny ekotypu taborskiego. Powierzchnia tego rezerwatu ma wynosić 130,97 ha.
- 2 użytki ekologiczne – projektowane na terenach bagiennych Mokradel Ramockich oraz rozległe mokradło usytuowane na wschód od Komorowa.
- projektowane jest poszerzenie Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk Natura 2000 Rzeka Pasłęka.

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Rola korytarzy ekologicznych posiada kluczowe znaczenie w ochronie przyrody oraz krajobrazu. Korytarze ekologiczne nie są prawną formą ochrony przyrody, jednakże przeciwdziałają izolacji najcenniejszych przyrodniczo obszarów, co w konsekwencji przyczynia się do utrzymania oraz wzrostu różnorodności na poziomie ekosystemu, gatunkowym oraz genowym (stała migracja gatunków flory i fauny).

W 2005 r. na zlecenie Ministra Środowiska opracowano kompleksowy projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Głównym celem wyznaczenia sieci korytarzy migracyjnych (ekologicznych) jest przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych, umożliwienie migracji zwierząt i roślin w skali Polski i Europy oraz ochrona i odbudowa bioróżnorodności zarówno na obszarach sieci Natura 2000, jak i innych terenach o dużej wartości przyrodniczej. Projekt został rozwinięty następnie w 2011 roku (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011).

Przy ustalaniu przebiegu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć NATURA 2000 uwzględniono wcześniejsze projekty przygotowane w Polsce, w tym przede wszystkim: projekt korytarzy ekologicznych dla dużych drapieżników autorstwa Jędrzejewskiego i in.(2004), projekt ECONET-PL (Liro 1995, 1998) oraz projekt korytarzy ekologicznych autorstwa Kiczyńskiej i Weigle (2003).

Przez teren gminy Łukta, zgodnie z projektem korytarzy ekologicznych z 2011 roku, przebiega Północny korytarz ekologiczny. Korytarz ekologiczny Lasy Taborskie GKPN-12 obejmuje południowo-wschodni obszar gminy oraz Korytarz ekologiczny Dolina Pasleki KPN-12B obejmuje północno zachodni obszar gminy. Korytarz ekologiczny Lasy Taborskie częściowo pokrywa się z terenami objętymi ochroną prawną (OChK Lasów Taborskich). Korytarz ekologiczny Dolina Pasleki KPN-12B pokrywa się z obszarem Natura 2000 Dolina Pasłęki oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki. Granica między korytarzami przebiega na terenie gminy drogą wojewódzką nr 531 następnie drogą wojewódzką nr 527.

Występowanie na terenie gminy ważnych powiązań przyrodniczych o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym wynika z wysokich walorów przyrodniczych tego obszaru. Obszary korytarzy w dużym stopniu pokrywają się z granicami terenów podlegających prawnej ochronie wg ustawy o ochronie przyrody m.in. z obszarem Natura 2000 oraz OChK.

Zasadne jest zachowanie i podtrzymanie trwałości powiązań ekologicznych. Istotnym działaniem w tym zakresie jest m.in. wprowadzenie zalesień, zadrzewień i zadarnień jako elementu odbudowy naturalnych powiązań ekologicznych jako uzupełnień przestrzennych w obszarach i przy granicach korytarzy w celu wzmocnienia wewnętrznej spójności całej sieci, budowa przejść dla zwierząt na drogach o dużym natężeniu ruchu (nie występują na terenie gminy Łukta), ograniczenie zabudowy ciągłej (plany miejscowe), szczególna ochrona odcinków zagrożonych (nie występują na terenie gminy Łukta).

Na terenie gminy występują również lokalne układy powiązań ekologicznych oparte na dolinach rzecznych, rynnach jeziornych, ułatwiających migracje oraz ostojach faunistycznych (lasy, zarośla i zadrzewienia śródpolne, bagna, mokradła, trzcinowiska), zapewniających zwierzętom schronienie i pożywienie.

III.1.2. Kierunki polityki przestrzennej dotyczące obszarów chronionych.

Zgodnie z wyznaczonymi celami rozwoju postuluje się stworzenie w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska możliwości korzystania dla celów dydaktycznych, naukowych i krajoznawczych z terenów cennych przyrodniczo. Grupy turystów poruszały by się z instruktorami – przewodnikami po wyznaczonych szlakach.

Na obrzeżach kompleksów leśnych, w miejscowościach stworzyć należałoby bazę noclegową całoroczną z pełnym wyposażeniem w zależności od potrzeb i wieku osób zainteresowanych tą formą wypoczynku (np. szkoły zielone, szkoły przetrwania itp). Zwiększy to atrakcyjność terenu dla turystyki oraz stworzy nowe miejsca pracy dla ludności gminy.

III.1.3. Zagrożenia i ochrona środowiska przyrodniczego

Wody powierzchniowe

Teren gminy leży w zlewni dwóch rzek: Drwęcy i Pasłęki. Strefa wododziałowa przechodzi południkowo przez środkową część gminy. Część zachodnia gminy znajduje się w dorzeczu Drwęcy (docelowo Wisły), a część wschodnia w dorzeczu Pasłęki (Zalewu Wiślanego). Większość obszaru gminy leży w obrębie zlewni pojeziernych, za wyjątkiem rejonu dolin rzek Łukty i Pasłęki. Pasłęka jest rzeką o największym przepływie. Płyynie wzdłuż wschodniej granicy gminy. Jej średni przepływ w przekroju powyżej ujścia rzeki Morąg wynosi $3,7 \text{ m}^3/\text{s}$. Pasłęka jest rzeką rezerwatową. Drugą pod względem wielkości przepływu jest rzeka Morąg ($0,87 \text{ m}^3/\text{s}$ przy ujściu). Głównym dopływem rzeki Morąg jest Łukta. Jej średni przepływ przy ujściu wynosi $0,36 \text{ m}^3/\text{s}$. Największą rzeką w dorzeczu Drwęcy jest Taborzanka o przepływie średnim $0,37 \text{ m}^3/\text{s}$ przy ujściu do jeziora Szelań Wielki.

Wg badań WIOŚ z 2015 roku Pasłęka posiada klasy czystości: na odcinku od Marąga do Drwęcy Warmińskiej bez Drwęcy Warmińskiej pod względem ilości elementów fizykochemicznych – II klasa; pod względem ilości elementów hydromorfologicznych – I klasa; pod względem ilości elementów biologicznych – II klasa. Do wypływu z jeziora Sarąg pod względem ilości elementów fizykochemicznych – II klasa; pod względem ilości elementów hydromorfologicznych – II klasa; pod względem ilości elementów biologicznych – III klasa. Stan czystości rzeki Marąg pod względem ilości elementów fizykochemicznych (zanieczyszczenia syntetyczne i nie syntetyczne) i hydromorfologicznych, klasyfikował ją w II klasie czystości. Pod względem ilości elementów biologicznych rzeka Marąg klasyfikowana jest w III klasie. Rzeka Łukta prowadziła wody nie odpowiadające normatywom.

Charakterystyczna dla sieci hydrograficznej gminy Łukta jest duża ilość jezior i występowanie terenów bezodpływowych. Są one pozbawione powierzchniowego odpływu wód. Występują głównie w południowo – wschodniej i południowo – zachodniej części gminy.

Wśród tych większych można wymienić: jezioro Isąg, Gil, Długie, Tabórz, Łoby, Marąg. Większość jezior jest pochodzenia rynnowego. Charakterystyczne jest występowanie w zachodniej części gminy niewielkich akwenów hydrologicznie zamkniętych.

Wiele małych jezior przechodzi proces eutrofizacji, który prowadzi do przekształcenia tych zbiorników w płytkie stawy, zamieniające się kolejno w torfowiska wysokie.

Tabela 2. Najważniejsze dane o jeziorach w gminie Łukta

Lp.	Nazwa jeziora (zbiornika)	Powierzchnia (ha)	Pojemność (tys. m ³)	Średnia / maksymalna głębokość (m)
1.	Jez. Wenning	3,10	46,5	1,5 /
2.	Jez. Morąg	423,00	33 840,0	8,0 / 20,1
3.	Jez. Florczaki	12,20	85,4	0,7 /
4.	Jez. Maroń	4,70	32,9	0,7 /
5.	Jez. Ruskie (Ruś)	51,80	3 159,8	6,1 / 12,4
6.	Jez. Gil	174,70	12 054,3	6,9 / 22,1
7.	Jez. Długie	91,26	5 475,6	6,0 / 18,0
8.	Jez. Gołąb	5,76	86,4	1,5 /
9.	Jez. Harcerskie	11,70	351,0	3,0 /
10.	Jez. Dragolice	2,10	16,8	0,8 /
11.	Jez. Dreńskie Duże	11,55	693,0	6,0 /
12.	Jez. Dreńskie Małe	1,88	47,0	2,5 /
13.	Jez. Tabórz	84,73	3 812,8	4,5 / 16,7
14.	Jez. Bałtyń	13,95	83,7	0,6 /
15.	Jez. Czarne (Orlik)	5,60	28,0	0,5 /
16.	Jez. Piecki (Pelwek)	3,11	24,9	0,8 /
17.	Jez. Stawik	3,01	24,1	0,8 /
18.	Jez. Mielnik (Zielnik)	19,28	964,0	5,0 /
19.	Jez. Bobrynek	7,42	148,4	2,0 /
20.	Jez. Dłużki	12,02	841,4	7,0 /
21.	Jez. Łoby	78,00	3 900,0	5,0 / 9,6
22.	Jez. Korweckie (Korwek)	6,49	129,8	2,0 /
23.	Jez. Zapadłe (Czarne)	6,00	30,0	0,5 /
24.	Jez. Czarzeczek (Czarne Małe)	3,38	16,9	0,5 /
25.	Jez. Margiel	9,87	99,4	1,0 /
26.	Jez. Myśliwskie	4,11	49,3	1,2 /
27.	Jez. Isąg (Żelazne)	417,54	75 157,2	18,0 / 54,5
28.	Jez. Serga (Zerk)	4,70	70,5	1,5 /
29.	Jez. Ramockie (Mokradło)	4,47	44,7	1,0 /
30.	Jez. Głędy	5,77	57,7	1,0 /
31.	Jez. Mos	2,46	17,2	0,7 /
32.	Jez. Babie	2,80	19,6	0,7 /
33.	Jez. Czarne (Kocie)	5,12	51,2	1,0 /
Jezioro przylegające do granic gminy				
34.	Jez. Szelań Wielki	914,4	52 120,8	5,7 / 22,3

Źródło: „Program małej retencji dla gminy Łukta”

Stan czystości wód stojących (jezior) został określony w oparciu o badania prowadzone przez WIOŚ w latach 1985 – 2003 oraz jezioro Isąg w roku 2013. Wyniki z tych badań są bardzo ubogie, przebadano zaledwie trzy jeziora, położone na terenie gminy: Morąg, Isąg i Gil oraz jezioro położone na granicy gmin Łukta i Ostróda – jezioro Szelań Wielki. Stan czystości wód przebadanych jezior określono na II i III klasę czystości.

Na obszarze gminy jest 14 jednolitych części wód:

1. LW20083 – jez. Gil
2. LW20084 – jez. Długie
3. LW20085 – jez. Tabórz
4. LW30338 – jez. Isąg
5. LW30344 – jez. Łoby
6. LW30346 – jez. Marąg
7. RW200018561529 – dopływ z Salaminka
8. RW2000185615529 – dopływ z jez. Mielnik
9. RW20001856329 – Marąg
10. RW200018563729 – dopływ z Litwy
11. RW2000205631 – Pasłęka od wypływu z jez. Sarąg do Marąga z jez. Łęguty, Isąg
12. RW2000205659 – Pasłęka od Marąga do Drwęcy Warmińskiej bez Drwęcy Warmińskiej
13. RW200025283653 – Kanał Elbląski od wpływu do jez. Sambród do wypływu z jez. Ilińsk z dopł. z jez. Bartężek i dopł. z jez. Surzyckiego
14. RW20002528399 – Drwęca od początku do końca jez. Drwęckiego bez kan. Ostródzkiego i Elbląskiego

Wody podziemne

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych na obszarze gminy są rzędu 30 tys. m³/dobę, a ich pobór szacunkowo wynosi 2,6 tys. m³/dobę, co stanowi około 9 % tych zasobów. Jakość wód wgłębnych jest dobra lub lokalnie na północy gminy wymaga prostego uzdatnienia. Szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenie z powierzchni terenu są wody podziemne Drwęcko – Taborskiego zbiornika wód podziemnych bez izolacji do użytkowego poziomu wodonośnego, obejmującego znaczne powierzchnie terenu gminy.

Na pozostałym terenie izolacja do warstw wodonośnych jest zróżnicowana, lokalnie może być słaba i nieciągła.

Na obszarze gminy na głębokościach rzędu 900 - 1300 m, można się spodziewać występowania wód mineralnych o znaczeniu leczniczym należących do grupy wód *pospolitych*. Są to wody chlorkowo - sodowe, nadające się wyłącznie do kąpieli leczniczych i rekreacyjnych. Do kąpieli leczniczych prawdopodobnie będą wymagały podgrzania.

Najbardziej zagrożony jest zbiornik Drwęcko – Taborski wód podziemnych, który występuje bez izolacji lub o izolacji nieciągłej od podstawowych warstw wodonośnych (zagrożeniem jest infiltracja zanieczyszczeń z powierzchni terenu i w konsekwencji skażenie wód).

Na terenie tym nie należy lokalizować obiektów i urządzeń:

- **składowania odpadów;**
- **składowania w terenie otwartym środków chemicznych (nawozów i ochrony roślin) i opakowań po tych środkach;**
- **stosowania chemicznych środków toksycznych w gospodarce rolnej i leśnej;**
- **ferm o technologii gnojowicowej;**
- **nawożenie użytków rolnych gnojowicą.**

W użytkowaniu tego terenu należy preferować:

- **wielofunkcyjną gospodarkę leśną;**
- **rolnictwo tradycyjne bez technologii gnojowicowej;**
- **uporządkowaną gospodarkę wodno - ściekową.**

Niezbędne są działania porządkujące gospodarkę wodno ściekową w miejscowościach w celu zabezpieczenia warstw wodonośnych o słabej izolacji przed dopływem zanieczyszczeń.

Istotne jest przestrzeganie zasady, że realizacja wodociągu (dla wsi nie zwodociągowanych) na tych obszarach winna być równoległa z kanalizacją sanitarną.

Na terenach bez izolacji lub o izolacji nieciągłej znajdują się złoża kruszywa eksploatowane, udokumentowane oraz tereny spodziewanego występowania złóż. **Możliwość eksploatacji nowych złóż kruszywa musi wynikać z pozytywnych ekspertyz dopuszczających możliwość wydobycia**

z ograniczeniem głębokości do minimum 1,0m powyżej stabilizacji lustra wody. Eksploatację złóż należy poprzedzić ekspertyzami (raportem), które określą warunki wydobywania, oddziaływanie na obszary sąsiadujące oraz wskażą możliwości zabezpieczenia pobliskich terenów przed uciążliwościami eksploatacji. Teren poeksploatacyjny należy zrehabilitować w kierunku rolno - leśnym.

Złóża surowców mineralnych

Na obszarze gminy Łukta występują głównie złoża kopalin pospolitych, które mają zastosowanie w budownictwie i rolnictwie. Wśród kopalin występują kreda, złoża kruszywa naturalnego i piaski kwarcowe oraz wstępnie rozpoznano złoża torfów. Ich powstanie wiąże się z działalnością lądolodu skandynawskiego. Podstawowe zmiany w środowisku związane z eksploatacją kopalin pospolitych, to zmiana rzeźby terenu i degradacja pokrywy glebowej. W gminie skala tych zmian jest niewielka.

Na granicy z gminą Morąg udokumentowane zostały duże złoża kruszywa naturalnego stanowiące surowiec budowlany i drogowy (złoża „Żabi Róg” i „Kotkowo-Zawroty”). Są to złoża o znaczeniu ponadlokalnym. Złoża „Żabi Róg” jest obszarem górniczym praktycznie już wyeksploatowanym. Znaczenie ponadlokalne ma też złoża piasków kwarcowych do produkcji betonów komórkowych, zalegające w rejonie Łukty. W rejonie Kotkowa występują zarówno udokumentowane złoża kruszywa naturalnego, jak i tereny przewidywanego ich występowania oraz niewielkie złoża udokumentowane w rejonie wsi Gucin. Na północny-zachód od miejscowości Florczaki znajdują się również udokumentowane złoża kruszywa. Ponadto udokumentowano kilka niedużych złóż kredy jeziornej w okolicach Łukty, Wynek i Mostkowa. Wstępnie rozpoznane są złoża torfu o przydatności rolniczej, ogrodniczej i być może balneologicznej.

Poniższa tabela przedstawia złoża kruszywa naturalnego, stwierdzone w Bilansie Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2016r. Informacje zawarte w tabeli weryfikowane były również z danymi w Centralnej Bazie Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowy Instytut Badawczy, na platformie MIDAS, a także z materiałami ze strony internetowej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie.

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

P- złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie

R- złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Z- złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane

T- złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

K- zmiana rodzaju kopalin w złożu

E – złoża eksploatowane

KN – kruszywo naturalne

PG - złoża kopalin objęte obszarem i terenem górniczym

Złoża kruszywa naturalnego, stwierdzone w Bilansie Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2016r.

LP	ID złoża (MIDAS)	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Dok. Złoża/ Znak decyzji	Pow. [ha]	Stan zag. złoża	Wydobywanie
1	2658	Łukta, pole A	PIASKI KWARCOWE D/P BETONÓW KOMÓRKOWYCH	dokum. Geol. C2 1970; Dec. SM/012/2294/70;	24,7046	P	-
2	2658	Łukta, pole B	PIASKI KWARCOWE D/P BETONÓW KOMÓRKOWYCH	dokum. Geol. C2 1970; Dec. SM/012/2294/70;	30,8251	P	-
3	5384	Łukta-Wynki	KREDA JEZIORNA	dokum. Geol. C2 1991; Dec. KZK/012/J/5967/91/92; 1992- 05-27	6,6960	P	-
4	5384	Łukta-Wynki	KREDA JEZIORNA	dokum. Geol. C2 1991; Dec. 5KZK/012/J/5967/91/92; 1992- 05-27	8,5071	P	-
5	5384	Łukta-Wynki	KREDA JEZIORNA	dokum. Geol. C2 1991; Dec.	3,8986	P	-

				KZK/012/J/5967/91/92; 1992-05-27			
6	3572	Komorowo	KRUSZYWA NATURALNE	Uproszczona dokumentacja geologiczna, Dec.78;1965	9,1185	Z	-
7	149	Komorowo	KREDA JEZIORNA	Dokumentacja geologiczna złoża kredy jeziornej w Komorowie; Dec. Pieczęć KZK; 1953-11-21	0,9587	P	-
8	149	Komorowo	KREDA JEZIORNA	Dokumentacja geologiczna złoża kredy jeziornej w Komorowie; Dec. Pieczęć KZK; 1953-11-21	0,2061	P	-
9	5250	Mostkowo	KREDA JEZIORNA	dokum. Geol. C1 1990; Dec. KZK/012/J/5859/90/91;	3,0767	R	-
10	14031	Mostkowo	KRUSZYWA NATURALNE	dokum. Geol. C1 2009; Dec. OŚ.GW.7514-94/09/10; 2010-02-02	7,4217	R	-
11	14031	Mostkowo	KRUSZYWA NATURALNE	dokum. Geol. C1 2009; Dec. OŚ.GW.7514-94/09/10; 2010-02-02	22,1595	R	-
12	13748	Florczaki, pole A	KRUSZYWA NATURALNE (piaski ze żwirem i piaski)	dokum. Geol. C1 2009; Dec. OŚ.GW.7514-27/09; 2009-05-25	23,3193	R	-
13	13748	Florczaki, pole B	KRUSZYWA NATURALNE (piaski ze żwirem i piaski)	dokum. Geol. C1 2009; Dec. OŚ.GW.7514-27/09; 2009-05-25	15,1079	R	-
14	5969	Kotkowo-Zawroty, pole A	KRUSZYWA NATURALNE (pospółka)	dokum. Geol. C2 + C1 1989; Dec. KZK/012/W/6066/92/94; 1994-01-17	11,4013	R	-
15	5969	Kotkowo-Zawroty, pole B	KRUSZYWA NATURALNE (pospółka)	dokum. Geol. C2 + C1 1989; Dec. KZK/012/W/6066/92/94; 1994-01-17	6,5543	R	-
16	5969	Kotkowo-Zawroty, pole C	KRUSZYWA NATURALNE (pospółka)	dokum. Geol. C2 + C1 1989; Dec. KZK/012/W/6066/92/94; 1994-01-17	18,2795	R	-
17	18138	Ruś V	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir i piasek skaleniowo-kwarcowy)	dokum. Geol. C1 2016; Dec. RLŚ.6528.4.2016; 2016-05-09	1,76	R	-
18	7175	Ruś II	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir)	dokum. Geol. Uproszcz. C1 1997; Dec. OŚ.II.7514/23-23/97	24,57	R	-
19	1479	Żabi Róg	KRUSZYWA NATURALNE	dokum. Geol. C1 + C2 i dodatek 1 i 2	144,39	R	
20	1479	Żabi Róg, pole 4	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir)	Dec.GW.7422.100.2016; 16.02.2017	30,2157	T, PG	
21	1479	Żabi Róg, pole 5	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir)	GW.7422.100.2016; 16.02.2017	31,6672	T, PG	
22	1479	Żabi Róg, pole 6	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir)	GW.7422.100.2016; 16.02.2017	2,9845	T, PG	

Złoża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym, gospodarczo uzasadnionym gospodarowaniu ich zasobami przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i wykorzystania kopalin oraz maksymalnym ograniczeniu szkody w środowisku (art. 125 i 126 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r.). W/w ustawa zobowiązuje prowadzącego eksploatację złóż kopalin do podejmowania środków niezbędnych do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych oraz do sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Na terenie i obszarze górniczym obowiązuje zakaz zabudowy z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin. Obowiązuje wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nie objętych eksploatacją.

III.1.4. Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku „Prawo wodne” wyodrębnia dział IV dotyczący zarządzania ryzykiem powodziowym i przeciwdziałaniu skutkom suszy. Zgodnie z Art. 163 ust 1 ww. ustawy „Ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej”.

Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym (art. 163 ust. 5). W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się między innymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o warunkach zabudowy (§166 ust. 1 pkt 1). Projekty tych dokumentów wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Uzgodnienia Wody Polskie dokonują w drodze decyzji, w której określa się wymagania lub warunki dla planowanej zabudowy i planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.

W granicach gminy Łukta wyznacza się obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Pasłęki, na których mają zastosowanie przepisy prawa wodnego. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Pasłęki zostały wyznaczone w oparciu o opracowanie pt: „Wyznaczanie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych - etap II Pasłęka”, które powstało na zlecenie dyrektora RZGW Gdańsk i jest częścią Studium Ochrony Przeciwpowodziowej Regionu Wodnego.

Na terenie gminy Łukta prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi od rzeki Pasłęki jest średnie i wynosi raz na 100 lat.

Na odcinku w granicach gminy Łukta woda mieści się w większości w obrębie koryta. Można zatem stwierdzić, iż zagrożenie powodziowe w tym obszarze jest niewielkie. Niewielkie zagrożenie na tym odcinku wynika z tego, iż Pasłęka na znacznej długości płynie w głębokich dolinach erozyjnych o charakterze wąwozów. Można przypuszczać, iż na obszarze gminy Łukta występuje małe prawdopodobieństwo:

- *podtopieniami; podtopienia mogą wystąpić w następstwie spływów z obszarów wysoczyzny spowodowanych intensywnymi opadami lub gwałtownymi roztopami;*
- *erozją wodną gruntów na stokach o dużym nachyleniu i na skarpach, występowanie ww. zjawiska związane jest ze strefą stokową wysoczyzn oraz ze strefami zboczy dolin; jego natężenie może potęgować niewłaściwie prowadzona gospodarka rolna.*

Obszary położone w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Pasłęki muszą spełniać warunki określone w ustawie Prawo wodne. Zgodnie z ustawą Prawo wodne, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zakazuje się między innymi:

- 1. Gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w szczególności ich składowania;*
- 2. Spławiania do wód śniegu wywożonego z terenów zanieczyszczonych, w szczególności z centrów miast, terenów przemysłowych, terenów składowych, baz transportowych, dróg o dużym natężeniu ruchu wraz z parkingami, oraz jego składowania na terenach położonych między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegu wód lub w odległości mniejszej niż 50 m od linii brzegu wód;*
- 3. Lokalizowania nowych cmentarzy, w tym lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego.*

Wyrażenie zgody na lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych cmentarzy następuje w decyzji, o której mowa w art. 166 ochrona ludności i mienia przed powodzią ust. 5.;

4. W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych w tym:

- a) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych (nie dotyczy przejeżdżania rowerem);
- b) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;
- c) prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzenia darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków;
- d) wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie;
- e) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału;

Powyższych zakazów nie stosuje się do robót związanych z utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych. Jeżeli nie wpłynie to na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od w/w zakazów.

W celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, nakazać usunięcie drzew lub krzewów na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Za szkody powstałe na skutek wydania ww. decyzji, nie przysługuje odszkodowanie.

III.1.5. Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy ustala się możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii (zgodnie z ustawą prawo energetyczne) przy zastosowaniu rygorów wnikających z przepisów odrębnych.

W związku ze znaczną ilością obszarów podlegających ochronie przyrody, których powierzchnia wynosi 148,23 km² co stanowi 79,5% powierzchni gminy (przeciętna dla województwa ok. 46,7%) nie przewiduje się na obszarze gminy lokalizacji elektrowni wiatrowych. Wynika to głównie z rygorów odległości od zabudowy mieszkalnej wprowadzonej tzw. „ustawą wiatrakową”. Teren gminy z uwagi na bardzo wysoką lesistość, jeziorność i tereny chronione może być brany pod uwagę przy lokalizacji różnych zestawów hybrydowych energii odnawialnej.

Celem Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej przyjętej przez Radę Ministrów we wrześniu 2000 r., Polityki Energetycznej Polski do 2025 r., przyjętej przez Radę Ministrów 4 stycznia 2005 r. oraz przyjętej również przez Radę Ministrów w 2003 roku Polityki Klimatycznej Polski – Strategie redukcji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020., jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 r. i do 14% w 2020 roku. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) ułatwi przede wszystkim osiągnięcie założonych w polityce ekologicznej celów w zakresie obniżenia emisji zanieczyszczeń odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne oraz substancji zakwaszających.

Na terenie gminy wszystkie rzeki o większych przepływach, na których można by realizować elektrownie wodne stanowią korytarze ekologiczne o znaczeniu europejskim, a Pastęka jest dodatkowo rezerwatem przyrody. W związku z powyższym nie przewiduje się na terenie gminy lokalizacji elektrowni wodnych, ponieważ, przegrodzenie korytarza ekologicznego może mieć negatywne skutki dla środowiska, których kompensacja przewyższy wartość uzyskaną z lokalizacji takiego przedsięwzięcia.

Spodziewane wody geotermalne mogą mieć temperaturę maksymalnie do około 45 - 50° i ich ewentualne wykorzystanie do ogrzewania prawdopodobnie wymagać będzie zastosowania pomp ciepłych.

Rozwiązaniem dla gminy mogą być układy hybrydowe lub fotowoltaika na niewielkich arenach nie kolidująca z ochroną przyrody. Wyznaczone w poprzedniej edycji studium tereny przewidziane pod rozwój energetyki wiatrowej uwagi na tzw. „ustawę wiatrakową” oraz badania ornitologiczne nie zostały potwierdzone w tej edycji studium gminy. Niemniej wskazane jest rozwijanie energetyki odnawialnej w formie niewielkich układów hybrydowych w budynkach mieszkalnych czy produkcyjnych oraz na terenach gruntów rolnych w formie fotowoltaiki.

III.2. KIERUNKI ORAZ ZASADY OCHRONY ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

III.2.1. Kierunki ochrony środowiska kulturowego

Kierunkiem wszelkich działań w zakresie obiektów zabytkowych na terenie gminy Łukta powinna być ich ochrona. Działania realizujące ochronę to:

- zamieszczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy odpowiednich zaleceń dotyczących zasad ochrony zabytków,
- niezbędna ścisła współpraca władz, właścicieli oraz użytkowników obiektów zabytkowych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- zahamowanie oraz niedopuszczenie do procesów zniszczeń obiektów zabytkowych polegających na rozbiórce budynków, robotach ziemnych, wysypywaniu śmieci i tworzeniu składowisk na zabytkowych terenach zielonych, wycince starodrzewu,
- popularyzacja rodzimych tradycji, zabytków i kultury,
- adaptacja obiektów zabytkowych z zachowaniem walorów i wartości historycznych z równoczesnym realizowaniem celów edukacyjnych, poznawczych, turystycznych i naukowych,
- korzystanie z funduszy i programów unijnych.

W procesie kreowania nowych wartości kulturowych, koniecznym działaniem jest stworzenie obrazu współczesnej wsi na Warmii i Mazurach. Postuluje się nawiązywanie do tradycji w nowej architekturze budynków, to jest:

- wysokość budynków **mieszkalnych** do 2 kondygnacji, w tym dopuszcza się użytkowe poddasze, dachy dwuspadowe, o nachyleniu połaci 30-45⁰, pokryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym w odcieniu czerwieni.
- tradycyjne ozdoby budynków, podcienia, narożne, wypustowe, zdobienie okien drzwi, okiennic oraz ganki,
- kalenice budynków mieszkalnych równoległe **lub prostopadłe do ulic**,
- należy zachować zabytkowe układy ruralistyczne,
- nowa zabudowa powinna nawiązywać do historycznych układów nie niszcząc zabytkowych założeń wiejskich.

III.2.2. Wytyczne konserwatorskie

Nadrzędnym celem polityki gminnej w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami powinno być zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, jego ochrona przed degradacją oraz efektywne zarządzanie zabytkami poprzez działania dążące do poprawy ich stanu technicznego, ich odbudowy, adaptacji i rewitalizacji. Osiągnięcie tego celu pozwoli w pełni wykorzystać potencjał związany z posiadanym lokalnym dziedzictwem kulturowym.

Dla obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków istnieje konieczność uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace prowadzone w zabytkach i w ich otoczeniu zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Dla obiektów i obszarów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, a nieujętych wpisem do rejestru zabytków istnieje konieczność uzgodnienia lub uzyskania pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na inwestycje budowlane zgodnie z ustawą Prawo

budowlane. Gminna ewidencja zabytków, prowadzona jest w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Powinny być w niej ujęte:

- **zabytki nieruchome wpisane do rejestru,**
- **inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,**
- **inne zabytki nieruchome wyznaczone przez burmistrza w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.**

Gminna ewidencja zabytków winna podlegać okresowej aktualizacji, polegającej m.in. na wykreśleniu z niej obiektów nieistniejących oraz gruntownie przebudowanych (zmiana bryły budynku, układu i wielkości otworów okiennych, skucie wystroju elewacji etc.), a także uzupełnianiu o wpisy do rejestru zabytków, nowe ustalenia naukowe dotyczące uzupełniania i weryfikacji wykazu zabytków i stanowisk archeologicznych na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków. Do jednolitego tekstu studium oprócz obiektów wpisanych do rejestru zabytków załączony został wykaz stanowisk archeologicznych jak również wykaz alei przydrożnych położonych przy drogach wojewódzkich i powiatowych włączony do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Pozostałe obiekty zabytkowe dostępne będą w zbiorze kart adresowych gminnej ewidencji zabytków.

Wytyczne konserwatorskie dla wsi postulowanych do objęcia ochroną historycznego układu wsi.

We wsiach: Dąg, Florczaki, Głędy, Komorowo Kotkowo, Łukta, Molza, Mostkowo, Pelnik, Plichta, Tabórz, Worliny, Wynki ze względu na liczne cenne obiekty budownictwa, oraz fragmenty zabytkowego układu ruralistycznego wskazane jest opracowanie historyczne wsi. W wyniku tego opracowania, we wsiach o znaczącej ilości cennych obiektów oraz zachowanym układzie drożnym należy dążyć do utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Wytyczne konserwatorskie dla indywidualnych budynków objętych ochroną konserwatorską:

Ochrona obiektów historycznych powinna uwzględniać:

1. Zachowanie istniejącego detalu architektonicznego
2. Utrzymanie kolorystyki elewacji typowej dla regionu.
3. Zachowanie tradycyjnych materiałów.
4. Zachowanie formy, kształtu, kąta nachylenia oraz pokrycia połaci dachów.
5. Zachowanie pierwotnej ilości i kształtu ościeży otworów drzwiowych zewnętrznych i otworów okiennych.
6. Zachowanie pierwotnej stolarki okiennej i drzwiowej lub jej odtworzenie.
7. W odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ich otoczenia (np. w postaci zieleni) mają zastosowanie przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wszelkie inwestycje budowlane oraz działania mogące wpłynąć na ich wygląd wymagają uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wytyczne konserwatorskie ochrony archeologicznej

1. Stanowiska typu „A”
Strefa bezwzględnej ochrony relikwów archeologicznych obejmuje obszary, na których występują stanowiska archeologiczne wpisane do Rejestru zabytków archeologicznych. Obowiązuje tu całkowity zakaz jakiegokolwiek ingerencji w strukturę ich nawarstwień zaś opieka powinna sprowadzać się do prac pielęgnacyjnych po uzyskaniu pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Także stanowiska o własnej formie krajobrazowej (np. grodziska, kurhany, wały, groble) widoczne w terenie wymagają bezwzględnego zachowania.
2. Stanowiska typu „B”
Stanowiska, których zainwestowanie wymaga prowadzenia ratowniczych badań archeologicznych poprzedzających inwestycję są to obiekty płaskie duże (osady, cmentarzyska, obozowiska) zewidencjonowane na obszarach AZP.
3. Stanowiska typu „C”

Stanowiska, których zainwestowanie wymaga realizacji inwestycji pod nadzorem archeologicznym to obiekty płaskie małe np. ślady osadnictwa, zewidencjonowane na obszarach AZP.

4. W bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk archeologicznych w przypadku inwestowania należy prowadzić obserwację archeologiczną.
5. Ochrona archeologiczna obejmuje także **obszar AZP 24-58** nierozpoznany pod względem archeologicznym (brak w archiwum WUOZ w Olsztynie). Wskazane jest, aby działalność inwestycyjna na tych obszarach obejmowała przeprowadzanie badań archeologicznych. **Ponadto wskazane jest uzupełnienie gminnej ewidencji zabytków o nowo rozpoznane stanowiska archeologiczne wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków.**
6. Na wszelkiego rodzaju badania archeologiczne należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wytyczne konserwatorskie ochrony terenów zieleni oraz krajobrazu kulturowego

1. *Na terenach historycznych parków obowiązuje ochrona układu przestrzennego i historycznego sposobu zagospodarowania, ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych elementów małej architektury tj. ogrodzenia i inne.*
2. *Na terenach historycznych cmentarzy obowiązuje ochrona układu przestrzennego (alei, układu kwater), ochrona zabytkowego drzewostanu, ochrona historycznych nagrobków i innych elementów małej architektury tj. grodzienia, kaplice.*
3. *Wszelkie prace inwestycyjne dotyczące zabytkowych parków i cmentarzy należy poprzedzić właściwą dokumentacją konserwatorską, prowadzącą do określenia uwarunkowań historycznych i możliwości dalszego użytkowania.*
4. *Należy dążyć do zachowania zabytkowej zieleni w postaci alei przydrożnych oraz innej zieleni zorganizowanej np. na terenach przykościelnych .*
5. Zakazuje się realizacji inwestycji budowlanych i działań mogących wpłynąć na zmianę wyglądu krajobrazu kulturowego.
6. Wszelkie zmiany powinny uwzględniać analizę skutków dla krajobrazu i panoramy miejscowości.

III.3. KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJI GOSPODARCZYCH.

III.3.1. Turystyka

Wybitne walory przyrodniczo krajobrazowe oraz położenie gminy sprzyjają rozwojowi funkcji rekreacyjnej o szerokim wachlarzu usług turystycznych.

Ze względu na wrażliwość terenu gminy na antropopresję, wskazane jest rozwijanie funkcji rekreacyjnej w oparciu o istniejące jednostki osadnicze (wyposażone w infrastrukturę techniczną), w których funkcja turystyczna byłaby stymulatorem do ich dynamicznego rozwoju.

Obecnie w gminie rozwija się forma turystyki związanej z istniejącymi gospodarstwami agroturystycznymi, które dysponują ok.90 miejsc noclegowych całorocznych oraz 38 miejsc sezonowych. Dodatkowo w miejscowości Tabórz znajduje się dom wypoczynkowy dysponujący 20 miejscami noclegowymi oraz w miejscowości Worliny Hotel „Masuria” o wysokim standardzie wyposażenia na 150 miejsc noclegowych. W gminie cenne przyrodniczo tereny nad jeziorami objęte są miejscowymi planami. Posiadają rezerwy terenów na rozwój funkcji turystycznej. Bariere stanowią obudowane zabudową brzegi zbiorników wodnych, często z brakiem dostępu do brzegu jeziora.

Ze względu na wyjątkową wartość przyrodniczą obszaru gminy powinny dominować formy turystyki o charakterze ogólnodostępnym, całoroczne z wysokim standardem wyposażenia (bogaty zakres usług towarzyszących danym obiektom). Jest to korzystna forma turystyki z uwagi na możliwości kreowania nowych miejsc pracy przez cały rok. Wymogi architektoniczne dla nowej zabudowy turystycznej takie jak dla obszaru całej gminy tj. wysokość budynku 2 kondygnacje w tym użytkowe poddasze, dachy dwuspadowe kryte dachówką lub materiałem dachówko podobnym.

Budownictwo rekreacji indywidualnej, na działkach ok. 1500 m², powinno rozwijać się we wsiach, na zasadzie uzupełnień zabudowy lub rozwoju przestrzennego poszczególnych wsi. Na nowych terenach zespoły zabudowy nie wskazane by przekraczały wielkość 30 działek.

Nowe zainwestowanie turystyczne może być realizowane pod warunkiem spełnienia przez inwestorów warunków dotyczących uzbrojenia terenu w pełną infrastrukturę techniczną. Architektura obiektów winna skalą i stylem nawiązywać do cech budownictwa regionalnego tzn. dachy o nachyleniu około 30-45°, pokryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym w odcieniu czerwieni.

Miejscowości szczególnie preferowane do rozwoju turystyki to: Pelnik, Kotkowo, Worliny, Wynki, Tabórz, Florczaki Kozia Góra, Dragolice, Łukta, Ramoty, Nowe Ramoty.

Przez teren gminy przebiega trasa rowerowa międzynarodowa:

- z kierunku Grudziądza, przez Olsztyn do granicy województwa w Suchodołach (połączenie tras z Niemiec i Litwy z odgałęzieniem na Rosję).

Na obszarze gminy trasa przebiega przez następujące miejscowości: Tabórz, Plichta, Dąg, Wynki.

Trasy rowerowe lokalne powinny być objęte odrębnym opracowaniem przy współudziale samorządu gminy.

III.3.2. Rolnictwo

O kierunku rozwoju rolnictwa w gospodarce rynkowej przesądzają warunki przyrodniczo rolnicze i ekonomiczne, które mają bezpośredni wpływ na opłacalność produkcji.

Podstawowymi kierunkami rozwoju nadal pozostaną: produkcja roślinna, zwierzęca oraz przetwórstwo rolno – spożywcze. W produkcji roślinnej oprócz wykształconych kierunków (produkcja zbóż i rzepaku) wskazany rozwój ogrodnictwa – warzywnictwa z uwagi na chłonny rynek jakim jest miasto Olsztyn. Znaczna ilość terenu wód otwartych w gminie sprzyja rozwojowi rybactwa. Ogrodnictwo i rybactwo powinno być związane z terenami wrażliwymi na antropopresję gdzie nie wskazane są uprawy w monokulturach ze względu na wskazanie utrzymania bioróżnorodności.

Kierunkiem rozwoju rolnictwa dotychczas nie dostatecznie rozwiniętym na obszarze gminy są inwestycje związane z przetwórstwem produktów rolnych wytworzonych przez miejscowych rolników.

Najkorzystniejsze warunki do rozwoju rolnictwa występują w północnej części gminy. Dobre gleby, mniejsza niż na pozostałym obszarze gminy wrażliwość terenu na antropopresję, zasoby gruntów Skarbu Państwa do zagospodarowania, oraz zasoby pracy po byłych gospodarstwach uspołecznionych stwarzają korzystne warunki ekonomiczne do tworzenia gospodarstw o powierzchni powyżej 50ha i więcej lub specjalistycznych na mniejszych arealach np. ogrodnictwo, zielarstwo, itp.

Na pozostałym obszarze gminy gospodarstwa rolne będą uzupełnieniem funkcji turystycznej lub odwrotnie w zależności od lokalnych warunków.

Postuluje się na obszarach wrażliwych na antropopresję wprowadzanie ekologicznych metod gospodarowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, które na obszarze tej gminy mają wyjątkowo sprzyjające warunki rozwoju przez brak zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego oraz mikroklimat wytworzony przez znaczne kompleksy leśne. Produkty rolne wytwarzane w takich gospodarstwach są poszukiwane na rynkach krajowych i za granicą.

Ważnym elementem rozwoju rolnictwa w gminie jest stworzenie preferencji dla rynków zbytu w formie skupu płodów rolnych, przechowalnictwa, chłodni, suszarni, magazynów zbożowych itp. Stworzyłoby to szanse do rozwoju przetwórstwa rolno spożywczego. Niewielka odległość od Olsztyna tworzy korzystne warunki zbytu wytworzonych produktów, które są zdecydowanie bardziej opłacalne niż sprzedaż surowców, tj. płodów rolnych.

3.3. Leśnictwo

Lesistość terenu gminy sięga ponad 54%, przy przeciętnej w województwie ok. 31%. Lasy terenu gminy wchodzą w skład obszaru lasów wielofunkcyjnych, tj. spełniających funkcje: ochrony przyrody, rekreacji i turystyki, produkcji drewna oraz zachowania bazy genetycznej ekotypów sosny.

Ze względu na wielostronne funkcje lasów w zagospodarowaniu przestrzennym, działalność gospodarcza winna być prowadzona z zachowaniem środowiska przyrodniczego w równowadze i zmierzać do:

- zachowania biologicznej różnorodności lasów,
- utrzymania ich produkcyjnej zasobności,
- zachowania w równowadze ekosystemów leśnych,
- ochrony zasobów glebowych i wodnych w lasach,
- wykorzystania lasów dla celów edukacji ekologicznej.

Zadaniem współczesnego leśnictwa jest znalezienie kompromisu między zasadnym prawem ludzi do wypoczynku w lesie, a ochroną jego ekosystemów i zasobów produkcyjnych. Ochrona zasobów leśnych może być realizowana przy spełnieniu następujących zasad polityki przestrzennej:

- zakaz realizacji zakładów przemysłowych składowisk nieczystości i odpadów stałych i płynnych w lasach,
- zakaz budowy obiektów turystycznych całorocznych i sezonowych wewnątrz kompleksów leśnych powyżej 2000 ha,
- prace melioracyjne w pobliżu zwartych kompleksów leśnych winny być poprzedzone oceną ich wpływu na lasy,
- przy obiektach rekreacyjnych zlokalizowanych w lasach należy wyznaczyć obszar do zagospodarowania i użytkowania zgodnie z zasadami przewidzianymi dla lasów rekreacyjnych,
- należy przewidzieć budowę przepustów dla zwierząt, pod drogami przebiegającymi przez obszary leśne,
- w celu wzbogacenia granicy las - pole i las woda należy pozostawić pasy ochronne o szerokości 20 – 30 m złożone z roślinności zielnej, krzewów, niskich drzew i luźnego piętra górnego jako strefy ekotonowej.

Zalesienia

Ze względów przyrodniczych i gospodarczych do zalesienia powinny być przeznaczone w pierwszej kolejności grunty rolne o małej przydatności rolniczej (oprócz nieużytków bagiennych i użytków łąkarskich), położone na terenach silnie skonfigurowanych, o znacznych spadkach oraz na terenach wrażliwych na antropopresję (tereny o nieciągłej lub braku izolacji od powierzchni terenu do podstawowego poziomu wód użytkowych).

Dopuszcza się także zalesianie gruntów rolnych innych niż wymienione, jeżeli zostało przez kilka lat zaniechane ich użytkowanie rolnicze.

III.3.4. Przemysł i rzemiosło produkcyjno - usługowe.

Produkcja przemysłowa na terenie gminy, to głównie niewielkie zakłady nastawione na przetwórstwo surowców lokalnych.

Produkcja przemysłowa na terenie gminy winna się rozwijać, głównie w oparciu o zakłady nastawione na przetwórstwo surowców lokalnych takich jak: produkty rolne, drewno, złoża kruszywa oraz inne nie związane z bazą surowcową. Eksploatacja odkrywkowa złóż kruszywa w rejonie występowania udokumentowanych (lub spodziewanego występowania złóż kruszywa po ich udokumentowaniu) złóż kruszywa w rejonie miejscowości Florczaki, Gucin oraz w innych lokalizacjach powinna się odbywać zgodnie z przepisami prawa geologicznego oraz przepisów odrębnych (Prawo ochrony środowiska, ustawa o ochronie przyrody).

Nowe zakłady produkcyjne powinny być lokalizowane głównie w miejscowościach położonych w środkowej i północnej części gminy tj.: Łukta, Florczaki, Ględy na terenach uzbrojonych w infrastrukturę techniczną.

W pozostałych miejscowościach mogą być realizowane zakłady związane z produkcją rolną lub uszlachetnianiem i przetwarzaniem lokalnych surowców i produktów rolnych, a także przy złożach kruszywa przy zachowaniu rygorów wynikających z ochrony środowiska, na terenach uzbrojonych w infrastrukturę techniczną oraz dobrze skomunikowanych z nadrzędnym układem drogowym.

Ze względu na dotychczasowy rozwój oraz uwarunkowania przyrodnicze, postuluje się by na obszarze gminy nadal dominowały kierunki produkcji oparte o przetwórstwo surowców lokalnych takich jak: produkty rolne, drewno, złoża kruszywa oraz inne nieuciążliwe nie związane z bazą surowcową.

Na obszarze gminy występują zasobne złoża kruszywa, jedno udokumentowane w rejonie wsi Florczaki drugie udokumentowane w rejonie wsi Gucin. Złoże położone w rejonie wsi Gucin jest kolizyjne z istniejącym we wsi Gucin ujęciem wody zaopatrującym w wodę północną część gminy. Dodatkowo złoże to znajduje się na terenie o braku izolacji od wód użytkowych. W związku z tym możliwość eksploatacji złoża jest uwarunkowana wykonaniem niezależnych ekspertyz środowiska przyrodniczego ze wskazaniem rozwiązania ewentualnego konfliktu. Obydwa złoża wymagają sporządzenia decyzji środowiskowej i oceny (raportu) oddziaływania na środowisko, która określi możliwości eksploatacji lub jej brak. Złoże w rejonie wsi Florczaki wymaga ekspertyz związanych z jego wpływem na obszar Natura 2000.

III.4. KIERUNKI ROZWOJU SIECI OSADNICZEJ ORAZ OBSŁUGI LUDNOŚCI

III.4.1. Warunki życia ludności i sieć osadnicza

Obsługa ludności

Na terenie gminy znajdują się następujące urządzenia obsługi ludności większość w ośrodku obsługi gminy miejscowości Łukta.

- zespół szkolno-przedszkolny i szkoła podstawowa w Łukcie i Mostkowie
- Gminna Biblioteka w Łukcie ,
- Gminny Ośrodek Kultury w Łukcie
- Internetowe Centrum Edukacyjno-Oświatowe,
- 8 świetlic wiejskich (w Worlinach, Florczakach, Pelniku, Ględach, Ramotach, Kozia Góra, Komorowie, Zajączkowie
- 4 boiska (w Łukcie, Florczakach i Ględach),
- 1 boisko do piłki plażowo-sportowej (w Pelniku),
- Ośrodek Zdrowia;
- Gminny ośrodek Pomocy Społecznej;
- Dom Pomocy Społecznej;
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp.z o.o.;
- Urząd pocztowy;
- Warmiński Bank Spółdzielczy,
- OSP Łukta i OSP Florczaki, OSP Ględy, OSP Worliny
- Posterunek Policji
- 3 placówki gastronomiczne i ponad 60 zakładów usługowych

Sieć osadnicza na terenie gminy jest rozdrobniona, co oznacza, że dominują miejscowości małe liczące do 50 mieszkańców (powyżej 50 % liczby miejscowości), a zamieszkuje w nich niecałe 10 % liczby ludności gminy.

Wielkość jednostek osadniczych przedstawia poniższa tabela

Lp	Powyżej 1200 M	300 – 400 M	200 – 300M	100 – 200M	50 – 100 M	do 50M
1	Łukta 1205	Florczaiki 338	Molza 208	Komorowo 172	Dağ 73	Białka 28
2		Głędy 323	Mostkowo 279	Kozia Góra 145	Kotkowo 88	Dragolice 8
3			Pelnik 293	Plichta 131	Nowe Ramoty 73	Gucin 36
4			Ramoty 287	Tabórz 102	Trokajny 76	Kojdy 45
5				Worliny 146		Lusajny 30
6				Wynki 113		Maronie 10
7				Zajączkowo 144		Markuszewo 7
8						Niedźwiady 22
9						Nowaczyna 32
10						Pupki 9
11						Sobno 20
12						Spórka 13
13						Strzałowo 25
14						Swojki 25
15						Szeląg 10
16						Chudy Dwór 7
Liczba Mieszkań- ców(M)	1205	661	1067	953	310	328

Dane Urzędu Gminy w Łukcie

Miejscowości, w których wzrosła liczba ludności w latach 2008 - 2018

W dużych jednostkach osadniczych liczących powyżej 250 mieszkańców zamieszkuje ok. 34 % ludności. Są to miejscowości: Łukta, Florczaki, Głędy, Mostkowo, Pelnik, Ramoty, Molza. Projektuje się rozwój wielofunkcyjny, ponieważ SA to jednostki osadnicze uzbrojone w infrastrukturę techniczną. Miejscowości powiązane są siecią dróg układu podstawowego z głównym ośrodkiem obsługi gminy wsią Łukta. Oprócz Łukty 6 jednostek osadniczych z rozwojem wielofunkcyjnym będzie obsługiwało cały obszar gminy.

Głównym ośrodkiem koncentracji urządzeń obsługi ludności jest miejscowość Łukta, a miejscowości Florczaki i Mostkowo pełnią funkcję ośrodków równoważenia rozwoju gminy, czyli pomocniczych ośrodków obsługi gminy z rozwojem wielofunkcyjnym.

Zgodnie ze Strategią rozwoju gminy opieka zdrowotna na terenie gminy Łukta świadczona jest przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ALMET w Łukcie. Pacjenci wymagający hospitalizacji korzystają z opieki Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostródzie S.A. i Szpitala Miejskiego w Morągu Sp. z o.o. lub też ze szpitali zlokalizowanych w Olsztynie: Miejski Szpital Zespolony w Olsztynie, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MSW z Warmińsko-Mazurskim Centrum Onkologii, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztyn. W miejscowości Łukta zlokalizowane są dwie apteki

Usługi oświaty na terenie gminy realizowane są przez dwie szkoły podstawowe, obie wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Łukcie: Szkoła Podstawowa w Łukcie wraz z filią w Mostkowie. Ogółem w szkole podstawowej w 2016 roku uczyło się 356 uczniów. W gminie Łukta istnieje jedno przedszkole – Przedszkole Samorządowe w Łukcie. Przedszkole posiada 4 oddziały w których uczy się 100 dzieci. Statystycznie 2,23 dzieci przypada na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego. Wskaźnik ten świadczy o potrzebach realizacji placówek przedszkolnych w miejscowościach w gminie.

Analiza zmian demograficznych w Łukcie wykazała, że są to zmiany charakterystyczne dla całego obszaru województwa warmińsko - mazurskiego. Cechą charakterystyczną tych

zmian w gminie Łukta, jest ich tempo znacznie wolniejsze niż w powiecie w województwie i kraju. Wynika to z położenia w niewielkiej odległości od ośrodka wojewódzkiego, oraz z warunków przyrodniczych i krajobrazowych obszaru, które przyciągają inwestorów. Wybitne walory przyrodniczo krajobrazowe stwarzają jednak szereg ograniczeń. Gmina jest w czołówce w krajowej pod względem wyposażenia miejscowości w infrastrukturę techniczną.

W jednostkach osadniczych gminy w ostatnich 10 latach zaszły niewielkie zmiany liczba ludności w gminie zmniejszyła się o 0,3%.

Warunki mieszkaniowe

Na terenie gminy Łukta w 2006 r. znajdowało się 1294 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 94493 m². Sytuacja pod względem zasobów mieszkaniowych w gminie Łukta jest porównywalna do średniej sytuacji na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela 7 Zasoby mieszkaniowe w gminie Łukta

Rok	Liczba mieszkań	Liczba osób na 1 mieszkanie	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Powierzchnia użytkowa na 1 mieszkanie w m ²
2000	1153	3,8	74570	64,7
2001	1156	3,8	75006	64,9
2002	1147	3,9	81406	71,0
2003	1265	3,5	90934	71,9
2004	1273	3,5	91702	72,0
2005	1281	3,5	92902	72,5
2006	1294	3,5	94493	73,0
2017	1596	3,5	136064	82,5

Źródło: www.stat.gov.pl

W gminie Łukta pomiędzy 2008 a 2016 r. liczba mieszkań zwiększyła się o ok.12 % a liczba osób na 1 mieszkanie spadła z 3,8 na 3,5 co świadczy o poprawie sytuacji mieszkaniowej w gminie. Jednocześnie wzrosła powierzchnia użytkowa do 82,5 m². Na terenie gminy dominuje zabudowa jednorodzinna i zagrodowa.

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Łukta to 5,56 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2016 roku w gminie Łukta to 125,70 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce (źródło: polska.wliczbach.pl).

Ocena sytuacji na rynku pracy, bezrobocia i warunków życia ludności

- Głównym ośrodkiem koncentracji urzędzeń obsługi ludności jest miejscowość Łukta wyposażona w urządzenia usługowe o zasięgu gminnym;
- funkcję ośrodków pomocniczych pełnią miejscowości Florczaki i Mostkowo, które stanowią ośrodki równoważenia rozwoju gminy;
- mieszkańcy mają zapewniony dobry dostęp do usług;
- sytuacja mieszkaniowa w gminie jest porównywalna do średniej sytuacji na obszarach wiejskich województwa;
- wzrosła liczba oddawanych mieszkań do użytku jak i powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie;

od 2012r zaznaczył się spadek bezrobocia, z niewielkimi wahaniami utrzymujący się do chwili obecnej („Strategia rozwoju gminy)

III.5. KIERUNKI PRZEKSZTAŁCENIA STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ GMINY

Analiza uwarunkowań rozwoju gminy pozwoliła na wyodrębnienie na jej obszarze trzech podstawowych obszarów funkcjonalnych „TR”, „T” i „O”. Różnią się one głównie uwarunkowaniami przyrodniczymi oraz predyspozycjami obszaru do rozwoju funkcji gospodarczych i kierunkami polityki przestrzennej. Zastosowane na rysunku studium gminy symbole literowe oznaczają następujące przeznaczenia podstawowe wyodrębnionych terenów, na których przyjmuje się istniejące użytkowanie terenu oraz projektuje się możliwość zmiany przeznaczenia terenów rolnych na użytkowanie nierolnicze i nieleśne.

W związku z tym, że miejscowości posiadające opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego mają ustalone różne rodzaje zabudowy, które można określić jako zabudowę wielofunkcyjną, w studium funkcja tych miejscowości będzie oznaczona symbolem „WP”. Większość planów obejmuje tereny wokół jezior dlatego ich główną funkcją jest turystyka i rekreacja. Plany te obejmują także istniejącą zabudowę mieszkalno – usługową.

„WP” – zabudowa wielofunkcyjna jednostki osadniczej, której rozwój i zasady realizacji zabudowy określone są w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Poza terenami planów miejscowych oraz zwartej zabudowy przyjmuje się istniejącą zabudowę rozproszoną z dopuszczeniem jej przebudowy i rozbudowy na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Zgodnie z przepisami odrębnymi nowa zabudowa na terenie obszarów chronionego krajobrazu, w sąsiedztwie jezior, zbiorników wodnych i cieków, może być realizowana poza 100m nieprzekraczalną linią zabudowy od linii brzegowej.

„MUW”- zabudowa wielofunkcyjna – tereny oznaczone tym symbolem odnoszą się głównie do ośrodków obsługi gminy tj. miejscowości Florczaki, Mostkowo, (obejmują w nich istniejącą zabudowę oraz kierunki rozwoju przestrzennego). Na terenach tych funkcje: mieszkalna, usługowa i związana z produkcją i przedsiębiorczością są równorzędne. Wskazują na konieczność rozwoju miejsc pracy przy rozwoju mieszkalnictwa. Przyjmuje się istniejącą zabudowę na tych terenach i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach zabudowy wielofunkcyjnej tj. mieszkalnej, usługowej, oraz produkcyjnej.

„W” zabudowa wielofunkcyjna głównego ośrodka obsługi gminy – tereny oznaczone tym symbolem odnoszą się głównie do głównego ośrodka obsługi gminy tj. miejscowości Łukta (obejmują istniejącą zabudowę oraz kierunki rozwoju przestrzennego). Na terenach tych funkcje: mieszkalna, usługowa i związana z produkcją i przedsiębiorczością są równorzędne. Wskazują na konieczność rozwoju miejsc pracy przy rozwoju mieszkalnictwa. **Przyjmuje się istniejącą zabudowę na tych terenach i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach zabudowy wielofunkcyjnej tj. mieszkalnej, usługowej, oraz produkcyjnej**

„MUP” zabudowa mieszkalno – usługowa i produkcyjna na bazie byłych części gospodarczych byłych gospodarstw państwowych. Na terenach tych funkcje produkcyjno składowe stanowią odrębne zespoły zabudowy. Przyjmuje się istniejącą zabudowę na tych terenach i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach zabudowy wielofunkcyjnej tj. mieszkalnej, usługowej, oraz produkcyjnej.

„MUT”- ”- tereny usług turystycznych i rekreacji w nawiązaniu do zabudowy mieszkalnej - dotyczy głównie terenów wsi położonych na terenach o walorach przyrodniczo – krajobrazowych predestynowanych do rozwoju turystyki. Na nowych terenach oznaczonym tym symbolem przewiduje się po opracowaniu planów miejscowych zabudowę usług turystycznych i rekreacji oraz dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkalnej.

„PE”- tereny złóż kruszywa naturalnego. **Obejmuje złoża kruszywa udokumentowane i spodziewane występowanie tego surowca. Eksploatacja odkrywkowa złóż kruszywa powinna się odbywać zgodnie z przepisami prawa geologicznego oraz przepisów odrębnych(ustawa**

prawo ochrony środowiska, ustawa o ochronie przyrody) . Poza terenami wyznaczonymi w studium dopuszcza się możliwość eksploatacji złóż kruszywa po ich udokumentowaniu i opracowaniu planu miejscowego.

Zakłada się, że działalność usługowa oraz przemysłowa w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej nie może powodować pogorszenia warunków zamieszkania i użytkowania sąsiednich budynków lub lokali przeznaczonych na pobyt ludzi.

Na pozostałych terenach nie objętych projektowanym zainwestowaniem (poza lasami i wodami otwartymi) podstawową funkcją gospodarczą jest rolnictwo. Na terenach tych nowa zabudowa może być realizowana na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

W rysunku studium zostały wyznaczone zasięgi zwartej zabudowy jednostek osadniczych, które obejmują istniejącą zabudowę, w większości historyczną, z niewielkimi rezerwami nowej zabudowy w miejscowościach. Nowa zabudowa w miejscowościach, poza zwartą zabudową może być realizowana oparciu o plany miejscowe lub zmiany obowiązujących planów. Wyznaczona w studium zwarta zabudowa nie dotyczy terenów, na których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Miejscowe plany w procedurze opracowania były uzgadniane z Organem odpowiedzialnym za ochronę przyrody. Na terenach planów miejscowych, których zasięg jest ustalony i stanowi prawo miejscowe, obowiązują ustalenia planu.

Zwarta zabudowa wyznaczona została zgodnie ostatnią zmianą ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ponieważ w obowiązującym prawie brak jest definicji zwartej zabudowy poza ww. ustawą. Ponieważ uzyskała ona (definicja zwartej zabudowy) negatywną opinię organów odpowiedzialnych za ochronę środowiska dotyczącą przyjęcia definicji zwartej zabudowy jak w wyżej wymienionej ustawie przyjmuje się definicje zwartej zabudowy autora niniejszego opracowania „Zwarta zabudowa – rozumie się przez to zgrupowanie zabudowy, stanowiącej powiązanie funkcjonalne, miejsca pracy i zamieszkania, powiązanej wspólnym systemem infrastruktury technicznej. Zasięg zwartej zabudowy stanowi obszar, zamkniętego kształtu przestrzennego zabudowy w stosunku do terenów sąsiednich.”

Istniejąca zabudowa rozproszona, głównie rolnicza nie została wyodrębniona w studium z racji skali opracowania, niemniej jest ona przyjęta jako istniejąca na obszarze gminy. Są to tereny zabudowy często po leśniczówkach czy innej związanej z leśnictwem, gdzie rozwój może następować w oparciu o przepisy prawa. Na terenach rolnych jest ona związana z produkcją rolną i stanowi stały element krajobrazu rolniczego.

Przyjmuje się zasadę koncentracji zabudowy. Oznacza to, że nowe plany miejscowe winny nawiązywać do istniejących jednostek osadniczych w zakresie: położenia, układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej. Wskazane jest też przyjęcie podobnych wskaźników urbanistycznych (ruralistycznych)

Obszar funkcjonalny „TR”.

Jest to obszar o predyspozycjach zarówno do rozwoju turystyki jak i rolnictwa. Najbardziej predestynowana do rozwoju rolnictwa jest północna część jednostki, oznaczona symbolem - TR1, położona poza obszarem wzmożonej ochrony krajobrazu (rejon wsi Głędy, Gucin, Zajączkowo). Na terenie jednostki znajduje się złóż kruszywa Gucin, którego przeznaczenie do eksploatacji obecnie nie jest możliwe z uwagi na istniejące ujęcie wody dla północnej części gminy położone na terenie wsi Gucin. Kolizję z eksploatacją kruszywa stanowi braku izolacji powierzchni terenu od wód użytkowych. Brak jest jednoznacznych opinii o niekolizyjności eksploatacji kruszywa z ujęciem wody, które zaopatruje w wodę północną część gminy Łukta. W przypadku sporządzenia niezależnych ekspertyz, które potwierdzą brak kolizji między ujęciem wody i eksploatacją kruszywa będzie ono możliwe do eksploatacji.

W obecnej zmianie studium gminy na terenie obszaru funkcjonalnego, nie przewiduje się realizacji siłowni wiatrowych wyznaczonych w poprzedniej edycji studium. Obowiązująca ustawa OZE z racji narzuconej odległości siłowni wiatrowej od zabudowy mieszkalnej nie daje możliwości realizacji siłowni wiatrowych z uwagi na obszary chronione oraz rozproszoną zabudowę.

Ośrodkiem obsługi ludności jest miejscowość Mostkowo. Miejscowość jest dobrze powiązana układem dróg podstawowych i uzupełniających z pozostałymi jednostkami osadniczymi w obszarze. Wyposażona w usługi o zasięgu lokalnym, w tym: Szkoła Filialna w Mostkowie przyporządkowana organizacyjnie Szkole Podstawowej w Łukcie im. Żołnierzy Niezłomnych, wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Łukcie. Zasięg obwodu szkolnego obejmuje miejscowości: Głędy, Gucin, Kojdy, Kozia Góra, Lusajny, Maronie, Mostkowo, Sobno, Trokajny, Zajączkowo.

Wschodnią część jednostki oznaczoną symbolem –TR2, jest to fragment terenu wzdłuż rzeki Pasłęki, na którym występują ograniczenia związane z gospodarką wodną – ściekową (brak izolacji od podstawowego poziomu wodonośnego) oraz funkcją rezerwatową rzeki. Z uwagi na walory krajobrazowe terenu, postuluje się na jej obszarze:

- **rozwój w jednostkach osadniczych funkcji agroturystycznej. Rolnictwo na terenie tego obszaru powinno produkcję opierać o ekologiczne zasady gospodarowania.**

występują tu szczególne preferencje do tworzenia gospodarstw zintegrowanych, które na obszarze tej gminy mają wyjątkowo sprzyjające warunki rozwoju przez brak zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego. Produkty rolne wytwarzane w takich gospodarstwach są poszukiwane na rynkach krajowych i za granicą.

- **rozwój przestrzenny jednostek osadniczych poza planami miejscowymi uwarunkowany jest obowiązującymi przepisami prawa,**

Na pozostałym obszarze jednostki strukturalnej TR rozwój rolnictwa winien być uzależniony od lokalnych uwarunkowań przyrodniczych z zachowaniem występujących prawnie ograniczeń. Funkcja turystyczna winna rozwijać się w nawiązaniu do istniejących jednostek osadniczych, na terenach uzbrojonych w pełną infrastrukturę techniczną. Na terenach o wybitnych walorach przyrodniczo krajobrazowych i korzystnych dla rolnictwa preferuje się rozwój agroturystyki.

Na obszarze całej jednostki nowa zabudowa winna skalą i architekturą nawiązywać do cech regionalnych wysokość budynków do 2 kondygnacji z wysokim dachem, o nachyleniu połaci około 30 – 45°, krytych dachówką lub materiałem dachówko podobnym w odcieniu czerwieni.

Nowa zabudowa na terenie obszarów chronionego krajobrazu, w sąsiedztwie jezior, zbiorników wodnych i cieków, może być realizowana poza nieprzekraczalną linią zabudowy przebiegającą w odległości 100m od linii brzegowej

Na terenie obszaru w obrębie Florczaki znajduje się złoża kruszywa udokumentowane przeznaczone do eksploatacji. Od strony południowej obszar projektowanego przedsięwzięcia (przez drogę gminną) graniczy z Obszarem Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich (32 OCHK), a w odległości około 160 m od południowej granicy zaczyna się projektowany obszar Natura 2000 – Jezioro Długie (PLB 28-02 – specjalne obszary ochrony siedlisk). Obecnie w obrębie projektowanego obszaru Natura 2000 – Jezioro Długie utworzony został Rezerwat Jezioro Długie. Teren rezerwatu rozpoczyna się w odległości około 160 m od południowej granicy złoża. Otulina Rezerwatu Jezioro Długie graniczy z obszarem projektowanego przedsięwzięcia (przez drogę gminną) od strony południowej. Linia brzegowa Jeziora Długiego znajduje się w odległości około 520 m od południowej granicy złoża.

W odległości odpowiednio około 4 i 6 km na wschód znajdują się Obszary Chronionego Krajobrazu – Narieński i Doliny Pasłęki.

Odptyw wód z rejonu złoża następuje kierunku północnym do zagłębienia bezodpływowego, zlokalizowanego poza północną granicą złoża – generalnie w kierunku obniżenia o charakterze dolinowym, biegnącego od miejscowości Zawroty do miejscowości Ramoty. Ciek powierzchniowy odwadniający ten rejon wpada do rzeki Morąg, stanowiącej dopływ Pasłęki. W obrębie złoża nie

występują ciekły powierzchniowe. Odpływ powierzchniowy praktycznie nie występuje – wody opadowe infiltrują w przepuszczalne utwory piaszczysto – żwirowe zasilając I poziom wody gruntowej.

Znajdujące się w obrębie obszarów chronionych przyrodniczo Jezioro Długie wraz z Jeziorem Harcerskim tworzy połączony system jezior poprzez niewielki dopływ z jeziora Harcerskiego w kierunku Jeziora Długiego. Obecnie jest to system zamknięty, dawniej wody z Jeziora Długiego poprzez odpływ do Jeziora Gil, rzekę Taborzanekę, jezioro Bałtyn, Jezioro Tabórz, Jezioro Szelań i rzekę Drwęcę odprowadzały wody do Morza Bałtyckiego. Obecnie odpływ z Jeziora Długiego do Jeziora Gil jest zasypany.

Obszar funkcjonalny „T”

Jest to obszar o szczególnej wrażliwości na antropopresję, wybitnych walorach przyrodniczo krajobrazowych w powyżej 80 % zalesiony. Preferowany jest do rozwoju turystyki w oparciu o następujące zasady polityki przestrzennej:

- ***zainwestowanie turystyczne winno rozwijać się w nawiązaniu do istniejących jednostek osadniczych, na terenach uzbrojonych w pełną infrastrukturę techniczną,***
- ***preferowany jest rozwój turystyki ogólnodostępnej, (hotele, pensjonaty itp) z bogatym wyposażeniem w dodatkowe urządzenia (rekreacyjne, sportowe, odnowy biologicznej itp)***
- ***zabudowa letniskowa winna być uzupełnieniem zabudowy wsi i nawiązywać do niej skalą i architekturą budynków.***
- ***nowa zabudowa turystyczna winna skalą i architekturą nawiązywać do cech regionalnych wysokość budynków do 2 kondygnacji z wysokim dachem, o nachyleniu połąci około 30-45⁰, krytych dachówką lub materiałem dachówko podobnym,***
- ***nowa zabudowa w sąsiedztwie jezior, zbiorników wodnych i cieków, może być realizowana poza nieprzekraczalną linią zabudowy przebiegającą w odległości 100m od linii brzegowej***
- ***wsie położone na skraju kompleksów leśnych powinny być wyposażone w obiekty służące jako bazy pobytowe do celów edukacji ekologicznej, z oznakowanymi ścieżkami dydaktycznymi oraz trasami do terenów cennych przyrodniczo.***
- ***W obszarze nad jeziorem Szelań oraz jeziorem Ruskie położone są ośrodki, które powstały w latach 1970-80. Są to ośrodki położone na terenach Lasów Państwowych o charakterze substandardowym. Wskazana jest poprawa standardu ośrodków i uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej. Są to niewielkie obiekty i przez nietrwałe i funkcjonowanie ich przez 30 lat nie spowodowało szkód i wielkich zmian w istniejących ekosystemach.***

Obszar funkcjonalny „O”

Jest to teren wsi Łukta i terenów do niej przyległych. Łukta jest dobrze skomunikowana z terenem gminy oraz z miastami: Olsztynem, Ostródą, Morągiem i Dobrym Miastem. Wieś posiada wewnętrzną strukturę funkcjonalno – przestrzenną. W oparciu o tą strukturę winna się dalej rozwijać miejscowość z zachowaniem następujących zasad polityki przestrzennej:

- tworzące się centrum usługowo – administracyjne wsi wymaga uporządkowania i uzupełnień,
- nowa zabudowa przemysłowa powinna się rozwijać w nawiązaniu do istniejących zakładów produkcyjnych lub w kierunku złóż kruszywa,
- nowa zabudowa mieszkalna wielorodzinna, to głównie małe domy mieszkalne 4 czy 6 – cio rodzinne. Architektura winna nawiązywać do cech regionalnych wysokość do 3 kondygnacji, dachy dwuspadowe, o nachyleniu połąci około 30-45⁰, kryte dachówką, z użytkowym poddaszem.
- pozostała istniejąca zabudowa wsi z rozmieszczonymi w niej usługami publicznymi stanowi główną zabudowę wsi.

Wieś Łukta jest uzbrojona w pełną (poza gazem ziemnym) infrastrukturę techniczną. Systemy wodociągowe i kanalizacyjne wsi Łukta są także elementem systemu uzbrojenia w wodę i kanalizacją sanitarną obszaru gminy.

III.6. OCENA ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM GMINY Z UZASADNIENIEM ROZWIĄZAŃ STUDIUM

Analiza przekształceń struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy oraz warunków społeczno - gospodarczych wykazała, że w latach od uchwalenia pierwszego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta nastąpiły niewielkie zmiany w uwarunkowaniach wewnętrznych jej rozwoju. Podstawowe zmiany pochodzą od zmieniających się w znacznym tempie uwarunkowań zewnętrznych, głównie wynikające ze zmian legislacyjnych.

Obecne zmiany ustawy zasadniczej dla opracowań z dziedziny planowania przestrzennego wprowadziły szereg ograniczeń dotyczących zakładanego rozwoju jednostek osadniczych. Jest to wynik innych ustaw dotyczących obowiązków uzbrojenia terenu zabudowy mieszkalnej oraz niekorzystnych zjawisk z dziedziny rozwoju przestrzennego takiej jak wylewanie się miast z zabudową poza jego obszar. Ustalone poprzednio na podstawie wniosków mieszkańców tereny przeznaczone pod zabudowę wsi globalnie w gminie często były wielokrotnie wyższe od istniejących zasobów. Zakładając tempo obecnego rozwoju gminy zasoby rezerw pod nowa zabudowę nie wyczerpałyby się przez stulecie.

Powyżej wymieniona ustawa (o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) wprowadziła szereg zapisów uszczegółwiających dotychczasowe zasady projektowania .n.p: „Ustalając przeznaczenie terenu lub określając potencjalny sposób zagospodarowania i korzystania z terenu, organ waży interes publiczny i interesy prywatne, w tym zgłaszane w postaci wniosków i uwag, zmierzające do ochrony istniejącego stanu zagospodarowania terenu, jak i zmian w zakresie jego zagospodarowania, a także analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. W przypadku sytuowania nowej zabudowy, uwzględnienie wymagań ładu przestrzennego, efektywnego gospodarowania przestrzenią oraz walorów ekonomicznych przestrzeni następuje poprzez:

- 1) kształtowanie struktur przestrzennych przy uwzględnieniu dążenia do minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego;*
- 2) lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej w sposób umożliwiający mieszkańcom maksymalne wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego jako podstawowego środka transportu;*
- 3) zapewnianie rozwiązań przestrzennych, ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów;*
- 4) dążenie do planowania i lokalizowania nowej zabudowy, na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, lub posiadających dobry dostęp do infrastruktury.*

Gmina Łukta posiada 22% swojej powierzchni (poza lasami i jeziorami) objętej opracowanymi planami miejscowymi. Ogółem 25 planów z tego 8 wykonanych przed 2003 rokiem kiedy weszła obowiązująca obecnie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zarówno plany jak i obowiązujące studium miały znacznie więcej rezerw pod nową zabudowę niż obecnie jest to praktykowane.

Na terenach objętych planami nowa zabudowa zaledwie w ok. 30% została zrealizowana na wyznaczonych w planach terenach.

Dlatego w studium obecnie opracowanym, biorąc pod uwagę rezerwy terenu w planach miejscowych, które są dosyć duże zwiększa się rezerwę terenu pod nową zabudowę, łącznie z planami miejscowymi o ok. 23%.

Przyjmując założenie nie rozpraszania zabudowy, tylko koncentrowania się na uzupełnianiu zabudowy istniejącej, oraz na wykorzystaniu rezerw planów miejscowych 20% wzrost zainwestowania w miejscowościach gminnych jest realny.

Na terenie gminy w miejscowościach gdzie określona jest ogólnie funkcja dla całego wyznaczonego w studium terenu danej miejscowości nie ma możliwości określenia podziału terenu na poszczególne funkcje np. pod symbolem MUP kryje się mieszkalnictwo, usługi i

produkcja. Produkcja na zasadzie zabudowy zagrodowej, która nie jest uciążliwa poza granicami działki siedliskowej. W każdej miejscowości oznaczonej tym symbolem może być realizowana jako uzupełniająca funkcja mieszkalna, produkcyjna lub usługowa. Miejscowości w gminie to głównie skupiska kilku lub kilkudziesięciu zagród z pojedynczymi usługami.

Poniższa tabela przedstawia istniejące zasoby zabudowy mieszkalnej i gospodarczej oraz związanej z działalnością gospodarczą przedstawione w m² powierzchni użytkowej. Pokazana jest także funkcja jednostek osadniczych i projektowana nowa zabudowa w studium oraz rezerwy w planach miejscowych.

Obszar gminy nie spełnia kryteriów obszarów zdegradowanych wymagających rewitalizacji. Gmina jest jedną z najlepiej wyposażonych w systemy wodno kanalizacyjne w województwie. Położona w niewielkiej odległości od miast: Olsztyna, Ostródy i Morąga.

Liczba ludności od 2000 roku wykazuje niewielkie wahania, dlatego też przyjęte w studium rozwiązania przestrzenne dotyczące kierunków rozwoju, są uzasadnione i wynikają z analiz dotychczasowego rozwoju społeczno – gospodarczego. Oprócz tego obszar gminy posiada wybitne walory przyrodniczo - krajobrazowe co przyciąga wielu inwestorów, a ograniczeniem jest wyłącznie funkcja ochronna obszaru.

Dwie poniższe tabele przedstawiają bilans terenów. Pierwsza tabela w jednostkach osadniczych o ich określonej funkcji tj. kierunku rozwoju. Druga podsumowanie, czyli bilans powierzchni użytkowej w zabudowie o określonej funkcji (mieszkalnej wielofunkcyjnej i mieszkalno – produkcyjnej czyli zagrodowej). Z przedstawionego bilansu wynika, że najwięcej inwestycji projektuje się na terenach z planami miejscowymi. Są to tereny z uporządkowaną strukturą funkcjonalno – przestrzenną oraz uzbrojone w systemy kanalizacji sanitarnej z dostępem do dróg publicznych. Tereny takie charakteryzują się niewielkim ryzykiem inwestowania dla inwestorów zewnętrznych

Tabela: istniejąca zabudowa w m² powierzchni użytkowej z projektowaną w studium i planach miejscowych

	Jednostka osadnicza (sołectwo)	Liczba ludności	budynki mieszkalne m ²	ilość	budynki rekreacyjne m ²	ilość	Budynki działalność. gospodarczą oraz usług.	Budynki gospo-arcze roln. i inne m ²	Pow.uz. na mieszkanie	Symbol jedn.osadnicz.	Pow..uz. miesz. proj. w studium gminy z planami	w tym w planach miejscowych
1	DAĞ	76	2149,19	26	-	-	1488	4625,0	82,7	MUP	250	-
2	FLORCZAKI (Swojki)	338	13524,08	153	821,	14	489	12156,4	88,4	MUW	1600 1500R	- 1500
3	GLEDY	323	7015,0	91	30,	1	132	7683,17	77,1	MUW	600	-
4	KOJDY	46	1644,5	20	-	-	-	3211,85	82,2	MUP	150	-
5	KOMOROWO	172	6473,58	69	24,	1	111	5629,42	93,8	MUP	300	-
6	KOTKOWO	88	7214,46	73	4277	87	4,0	1794,03	98,8	WP	4000R 800M	4800
7	ŁUKTA	1205	37419,93	414	157	5	7256	14781,2	90,4	W	6500 W	6500
8	MOLZA	208	4525,36	50	-	-	59,0	4627,7	90,5	MUW	600	-
9	MOSTKOWO	279	7572,97	95	-	-	687	14881,0	79,7	MUW	700	-

10	PELNIK	293	12754,35	137	330	7	211	1872,98	93,1	WP	1500	1500
11	PLICHTA	131	2947,81	42	72	1	50	3812,01	70,2	MUP	200	-
12	RAMOTY	287	5805,49	87	-	-	380	7648,65	66,7	WP	7000R	7000
13	SOBNO	20	2906,76	42	-	-	-	2376,33	69,2	MUP	100	-
14	TABÓRZ	102	4426,34	60	3802	140	486,	3041,57	73,8	MUT	100M 200R	-
15	WORLINY	146	6966,64	86	1071	16	142,	6494,72	81,0	WP	2600	2600
16	WYNKI	113	7151,39	75	1551	26	-	2970,2	95,3	WP	2000	2000
17	ZAJĄCZKOWO	144	2602,0	36	-	-	43,	4695,92	72,3	MUP	250	-
18	KOZIA GÓRA	145	2974,84	40	-	-	100,	1051,28	74,4	MUP	1200	1200
Ogółem		4524	136065,54	1596	12143	298	10064	83403,4	85,2		30700	27100

Uwaga:

Poniżej przedstawiony bilans terenów dotyczy wyłącznie powierzchni użytkowej obiektów, dlatego nie przedstawia rzeczywistych wielkości terenów przeznaczonych pod poszczególne funkcje. Wynika to z celu opracowania – określenie kierunków rozwoju gminy oraz ze skali. Rzeczywisty bilans terenów jest opracowany w planach miejscowych, gdzie istnieje możliwość podziału na funkcje i tereny projektowanej zabudowy.

Tabela: Bilans funkcji terenów w jednostkach osadniczych

<i>Funkcja zabudowy</i>	<i>2017r. pow. użytkowa mieszkań w m²</i>	<i>Perspektywa wzrost o nowe tereny pow. uz. mieszkań i innych budynków w m²</i>	<i>Perspektywa projektowana pow. użytkowa mieszkań i innych budynków w m²</i>
MUW	32637,41	5000	37637,41
MUP i MUT	26208,18	2750	28958,18
WP i W	77312,26	24400	101712,26
razem	136157,85	32150	168307,85

III.7.1. Podstawowe standardy zagospodarowania przestrzennego przyjęte w studium gminy

- A. Wysokość zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej do 2 kondygnacji, z dopuszczeniem użytkowego poddasza, dachy dwuspadowe lub wielospadowe, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym, lub gontem poza strefami konserwatorskimi.**
- B. Wysokość zabudowy usług turystycznych (hotele, pensjonaty itp.) do 3 kondygnacji z dopuszczeniem użytkowego poddasza, dachy dwuspadowe lub wielospadowe, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym poza strefami konserwatorskimi.**
- C. Wielkość działek w zabudowie mieszkaniowej nie mniej niż 1000m², w zabudowie rekreacyjnej 1500m², w zabudowie usługowej 1000 - 2000m² z możliwością większych w zależności od prowadzonej działalności gospodarczej,**

- D. Wielkość działek w zabudowie rzemiosła, produkcyjnej, magazynowej, składów i baz w zależności od prowadzonej działalności gospodarczej. Wysokość budynków do 2 kondygnacji lub więcej, jeżeli wynikać to będzie z przyjętej technologii produkcji.**
- E. Na terenie gminy lokalizowanie inwestycji zakwalifikowanych jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko powinno odbywać się przy zapewnieniu takiego ich usytuowania i takich rozwiązań technologicznych, lub organizacyjnych, które zapobiegają:**
- rozprzestrzenianiu się czynników uciążliwych na okoliczne tereny zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi (zabudowa mieszkalna, mieszkalno – usługowa itp.), terenów rekreacyjno – wypoczynkowych;
  - zagrożeniu dla jakości płodów rolnych, sadowniczych lub ogrodniczych w szczególności uprawianych z docelowym przeznaczeniem do spożycia przez ludzi;
- F. W obrębie zwartej zabudowy wsi nie należy lokalizować zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.**

III.8. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI

Funkcjonalny układ drogowy

Na podstawie uwarunkowań rozwoju gminy Łukta założono podział funkcjonalny dróg na układ:

- nadrzędny
- podstawowy
- uzupełniający

W układzie nadrzędnym pozostają drogi wojewódzkie:

- droga nr 530 Ostróda – Łukta – Dobrze Miasto;
- droga nr 527 (Dzierżgoń) – Rychliki – Pasłek – Morąg – Łukta – Olsztyn;
- droga nr 531 Łukta - Podlejski.

Dla drogi 527 należy zabezpieczyć zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Wodnej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. nr 43 z 1999 r. poz. 430) minimalne linie rozgraniczające szerokości 25 m jak dla klasy dróg G (główna).

Szerokość tych linii może być zwiększona, jeżeli wyniknie to z rozpoznania w koncepcji programowo - przestrzennej na etapie przygotowań do kompleksowej rozbudowy w/w dróg do parametrów klasy G

Drogi nr 530 i nr 531 należy projektować (zgodnie z Dziennikiem Ustaw nr 43 z 1999 r.) w klasie Z – zbiorcza, dla której należy zabezpieczyć linie rozgraniczające szerokości 20 m.

Szerokość tych linii może być zwiększona, jeżeli wyniknie to z rozpoznania w koncepcji programowo - przestrzennej na etapie przygotowań do kompleksowej rozbudowy w/w dróg do parametrów klasy Z.

W układzie podstawowym obsługującym bezpośrednio wydzielone jednostki strukturalne znajdują się następujące drogi powiatowe:

- dr Nr 1186 - Wilamowo- Słonecznik - Ruś
- dr Nr 1203N– Wilnowo – Mostkowo – Jonkowo - Gutkowo
- dr Nr 1221N – Żabi Róg - Florczaki
- dr Nr 1965N – Zawroty – Szeląg (dr wojew. nr 530)
- dr Nr 1225N – na odcinku Tabórz - Plichta
- dr Nr 1223N – na odcinku Kozia Góra - Głędy

Drogi powiatowe Nr 1186 - Wilamowo- Słonecznik - Ruś, Nr 1203N - Wilnowo – Mostkowo – Jonkowo – Gutkowo, Nr 1225N - Tabórz – Zawady Małe i Nr 1223N – dr Nr 1221N – Gubity – Kozia Góra – dr Nr 1203N(Głędy) posiadają klasę L (lokalna), dla których należy zabezpieczyć (zgodnie z wnioskiem ZDP Ostróda) linie rozgraniczające szerokości 20 mb szerokości pasa drogowego pod ewentualną przebudowę dróg, natomiast drogi powiatowe Nr 1221 Żabi Róg – Florczaki, Nr 1965N – Zawroty – Szelaż (dr wojewódzka nr 530) posiadają klasę Z, dla których należy zabezpieczyć linie rozgraniczające szerokości 20 mb szerokości pasa drogowego pod ewentualną przebudowę dróg.

Na terenie gminy Łukta:

- **na drodze powiatowej Nr 1225N –Tabórz – Zawady Małe od km 0+000 do km 2+672) - znak B-18 - występuje ograniczenie tonażu „zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 3 ton”, od km 2+702 do km 9+596 „zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 3,5 ton”,**
- **na drodze powiatowej Nr 1965N –Zawroty –Szelaż - znak B-18 - występuje ograniczenie tonażu „zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 18 ton”.**
- **na drodze powiatowej dr Nr 1186 - Wilamowo- Słonecznik - Ruś - od km 14+581 do km 17+902 - znak B-18 - występuje ograniczenie tonażu „zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 8 ton”.**
- **na drodze powiatowej dr Nr 1203N– Wilnowo – Mostkowo – Jonkowo - Gutkowo - znak B-18 - występuje ograniczenie tonażu „zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 18 ton”.**

Przy poruszaniu się drogami powiatowymi należy respektować aktualne obowiązujące ograniczenia, w przypadku konieczności wprowadzenia w przyszłości nowych lub zmiany istniejących należy dostosować rodzaj transportu do wprowadzonych ograniczeń.

oraz drogi gminne publiczne:

- **dr Nr 152012N - Łukta - Wynki Worliny**
- **dr Nr 152011N – dr wojew. Nr 530 – Komorowo**
- **dr Nr 152014N – dr wojew.Nr 530 – Molza – Dąg – dr pow. Nr 1225N (Plichta)**

Powyżej wymienione drogi gminne należą do dróg szczególnie ważnych dla prawidłowej obsługi powstających nowych osiedli i rozwijającej się zabudowy i usług.

Pozostałe gminne tworzą w gminie układ uzupełniający. Wszystkie drogi tworzące w gminie układ uzupełniający wymagają poprawienia stanu technicznego dla prawidłowego funkcjonowania gminy i prawidłowej obsługi mieszkańców. Drogi powiatowe należy projektować w klasie L (lokalna) i zabezpieczyć pas drogowy szerokości min. 15 m. Drogi gminne należy projektować w klasie L (lokalna) lub D (dojazdowa) i zabezpieczyć dla nich pas drogowy szerokości min. 12 - 15 m.

Zlokalizowane na terenie gminy złoża surowców mineralnych, w przypadku przystąpienia do ich eksploatacji, komunikacyjnie będą obsługiwane przez drogi publiczne gminne, powiatowe, wojewódzkie i krajowe. W związku z tym, że transport związany z eksploatacją kruszyw ma negatywne oddziaływanie na wszystkie kategorie dróg, dopuszczalne naciski pojedynczej osi pojazdu na nawierzchnię jezdni nie mogą przekroczyć faktycznej nośności tych dróg

Komunikacja kolejowa

Przez gminę Łukkę przebiega linia kolejowa I rzędna nr 220 Olsztyn- Bogaczewo. Linia na odcinku Olsztyn – Morąg ujęta została w liniach znaczenia regionalnego. Jest to ważne powiązanie Olsztyna z portami Gdańskiem, Gdynią i Elblągiem. Linia ta wymaga przebudowy. Na terenie gminy stacja kolejowa znajduje się w miejscowości Kozia Góra. Linia kolejowa należy do terenów zamkniętych. Zagospodarowanie terenów sąsiadujących z linią podlega rygorom zawartym w przepisach związanych z ustawą o transporcie kolejowymi innych przepisach szczególnych. Wszystkie inwestycje w sąsiedztwie terenów komunikacji kolejowej winny być uzgadniane z zarządcą infrastruktury kolejowej.

Powiązania komunikacyjne

Obszar gminy Łukta z krajem i województwem powiązany jest siecią dróg wojewódzkich oraz linią kolejową:

- droga wojewódzka nr 530 w Ostródzie krzyżuje się z drogą ekspresową nr. 7 (E-77) Gdańsk – Warszawa – Kraków – gr. państwa (północ – południe kraju),
- droga wojewódzka nr 527 wiąże Łukę ze stolicą województwa Olsztynem,
- droga wojewódzka nr 531` Łukta do drogi krajowej nr. 16 Grudziądz – Augustów (zachód – wschód kraju),
- linia kolejowa I rzędna Olsztyn – Bogaczewo umożliwia poprzez Bogaczewo – Elbląg – Malbork powiązanie z linia magistralną Gdańsk – Warszawa oraz resztą kraju, odgałęzienie w Bogaczewie poprzez przejście graniczne kolejowe w Braniewie, wiąże gminę z Rosją.

Gmina Łukta pomimo swojego położenia w pewnej odległości od dróg ekspresowych i międzyregionalnych posiada dogodnie powiązania poprzez drogi wojewódzkie z krajem oraz z przejściami granicznymi.

Ścieżki rowerowe

Przez teren gminy przebiega projektowana trasa rowerowa o znaczeniu międzynarodowym Olsztyn – Ostróda – Iława

Ponadto na obszarze Gminy Łukta znajdują się trzy lokalne szlaki rowerowe:

Szlak żółty - 24,5 km

Przebieg: Łukta - Komorowo - Pelnik - Łęguty - Grazymy - Wynki - Łukta

Szlak zielony -27,9 km

Przebieg: Łukta - Dragolice - Florczaki - Nowaczyzna - Swojki - Żabi Róg - Gubity - Kozia Góra - Gucin - Kolonia Mostkowo - Łukta

Szlak niebieski - 27,3 km

Przebieg: Łukta - Molza - Dąg - Plichta - Tabórz - Niedźwiady - Białka Leśna - Florczaki Kolonia - Ramoty - Łukta

Na terenie gminy powinny być realizowane ścieżki rowerowe służące dwu różnym rodzajom ruchu: dla ruchu lokalnego oraz rowerowe trasy turystyczne wzdłuż mało uczęszczanych dróg lokalnych, przebiegające w pobliżu interesujących zabytków kultury i obiektów przyrodniczych. Wyznaczenie i oznakowanie sieci lokalnych tras rowerowych powinno być przedmiotem odrębnego opracowania. Organizacja tych tras powinna mieć na uwadze miejsca atrakcyjne turystycznie i nawiązywać do przebiegu trasy międzynarodowej.

Podstawowe zagadnienia polityki komunikacyjnej na szczeblu lokalnym wymagają określenia:

- prowadzenia ruchu rowerowego - trasy lokalne nad brzegami jezior i w miejscach atrakcyjnych turystycznie,
- lokalizacji parkingów w miejscach atrakcyjnych dla turystów - współpraca z samorządami wojewódzkim i powiatowym,
- sposobu prowadzenia ruchu tranzytowego i docelowego - współpraca z samorządem wojewódzkim,
- modernizacji odcinków dróg gminnych i powiatowych (samorząd powiatowy) w celu usprawnienia funkcjonowania układu komunikacyjnego gminy,
- przeglądu dróg gminnych i powiatowych pod kątem funkcjonalności

III.9. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

III.9.1. Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie większe miejscowości na terenie gminy oraz ośrodki wypoczynkowe posiadają wiejskie lub zbiorcze ujęcia wody, sieć wodociągową rozdzielczą lub przesyłową.

Ujęcie wody w Łukcie, będące własnością gminną, zlokalizowane jest na terenie komunalnego ujęcia wody przy drodze wojewódzkiej nr 527 Olszyn – Morąg. Na jego terenie znajduje się budynek hydroforni. Woda czerpana z tego ujęcia charakteryzuje się złymi parametrami fizyko – chemicznymi i nie spełnia norm sanitarnych. W ujmowanej wodzie jest za dużo związków manganu i żelaza, w związku z tym musi być ona uzdatniana. Wydajność rzeczywista studni wynosi 606 m³ na dobę. Potencjalna średnia wydajność dobową istniejących urządzeń do ujmowania i uzdatniania wody wynosi 1370,9 m³ na dobę. Woda z tego ujęcia rozprowadzana jest za pomocą sieci wodociągowej do wsi: Łukta, Komorowo, Ramoty, Nowe Ramoty, Molza, Plichta, Wynki, Dąg, Tabórz, Pelnik, Worliny, Spórka, Kozia Góra i Chudy Dwór. Łącznie do wodociągu podłączonych jest 2929 mieszkańców gminy Łukta.

Drugim ujęciem wody na terenie gminy Łukta jest ujęcie w miejscowości Gucin. Ujęcie oparte jest na 2 studniach głębinowych i stacji uzdatniania. Pozwolenie wodno prawne zostało wydane do dnia 12 lipca 2021 r. Wydajność max studni wynosi 250 m³/dobę i 80 000 m³/rok. Woda z tego ujęcia rozprowadzana jest za pomocą sieci wodociągowej o długości 21.100 mb do wsi: Gucin, Głędy, Trokajny, Kojdy, Zajączkowo, Mostkowo, Lusajny, Sobno. Łącznie z wym/wyż. wodociągu korzysta ok. 970 mieszkańców gminy Łukta. Oprócz tego z ujęcia prowadzona jest hurtowa sprzedaż wody dla Gminy Jonkowo (dla miejscowości Gamerki Wielkie).

Mieszkańcy gminy Łukta są także zaopatrywani w wodę z ujęcia w Żabim Rogu (gmina Morąg)- wodę kupujemy od Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Morągu. Woda z tego ujęcia rozprowadzana jest za pomocą sieci wodociągowej o długości 9 085 m do wsi: Florczaki i Kotkowo. Łącznie z wym/wyż. wodociągu korzysta ok. 400 mieszkańców gminy Łukta

Zaopatrzenie w wodę nie stanowi bariery rozwojowej gminy Łukta. Zarówno jakość jak i ilość wody nie powoduje ograniczeń w rozwoju gospodarczym i przestrzennym gminy.

Gospodarka ściekowa

Miejscowość Łukta objęta jest siecią kanalizacji sanitarnej w około 100 %. Wszystkie budynki mieszkalne wraz z zabudowaniami kolonijnymi i użyteczności publicznej są włączone do sieci kanalizacyjnej. Ścieki z całej miejscowości za pomocą przepompowni, są odprowadzane do istniejącej oczyszczalni ścieków.

Łączna długość sieci sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej w ośrodku gminnym wynosi ponad 25 km.

W Łukcie w 1982 r. powstała mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 100 m³/d. Obiekt podlegał późniejszym modernizacjom. W 1998 r. na działce zajmowanej przez tę oczyszczalnię powstał nowy obiekt. Jest to mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków typ BIO B - 1000. W 2003 r. realizowano modernizację obiektu, polegającą na zmianie systemu napowietrzania oraz wprowadzeniu chemii.

W 2005 r. dokonano kolejnej modernizacji polegającej na montażu instalacji do odwadniania osadów ściekowych. Uwodnienie osadu po prasie wynosi 75% - 77%. Ilość osadu po prasie wynosi około 0,7 m³ na dobę. Osady są magazynowane na lagunach i placu przeznaczonym do tymczasowego magazynowania osadów, a następnie wykorzystywane rolniczo.

W obowiązującym pozwoleniu wodno prawnym określono ilości odprowadzanych ścieków: przepływ średnio dobowy na 750 m³, przepływ maksymalny godzinowy na 70 m³, a maksymalny roczny na 365000 m³. Pozwolenie ważne jest do dnia 13 stycznia 2025 r.

Aglomeracja Łukta z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Łukta w aktualnym kształcie została wyznaczona UCHWAŁĄ NR XX/476/16 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO z dnia 27 września 2016 r. zmieniającą uchwałę Nr III/70/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Łukta oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Łukta

Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r.

„§ 1. Wyznacza się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego aglomerację Łukta o równoważnej liczbie mieszkańców 9 144, z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Łukta, obejmującą swym zasięgiem następujące miejscowości z terenu gminy Łukta: Łukta, Plichta, Dąg, Molza, Wynki, Worliny, Pelnik, Kotkowo, Florczaki, Nowe Ramoty, Ramoty, Komorowo, Chudy Dwór, Kozia Góra, Mostkowo, Tabórz, Pupki, Spórka, Kojdy, Głędy, Lusajny, Sobno, Trokajny, Zajęczkowo, Gucin.”.

Gmina Łukta objęta jest siecią kanalizacji sanitarnej w około 97%. Ścieki z całej gminy za pomocą 34 przepompowni głównych oraz 212 przepompowni przydomowych odprowadzane są do gminnej oczyszczalni ścieków w Łukcie. Siecią kanalizacji sanitarnej objęte są następujące miejscowości: Pelnik, Nowe Ramoty, Ramoty, Kotkowo, Florczaki, Molza, Kozia Góra, Chudy Dwór, Wynki, Pupki, Worliny, Tabórz, Dąg, Komorowo, Plichta, Mostkowo, Spórka, Trokajny, Sobno, Lusajny, Gucin, Kojdy, Zajęczkowo, Głędy. Poza siecią znalazły się leśniczówki i małe osady. Oczyszczalnia ścieków w Łukcie odbiera ścieki z 25 miejscowości na terenie gminy, co stanowi około 97% ogółu mieszkańców. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Łukta na lata 2016-2026

Obecnie projektowana jest nowa oczyszczalnia ścieków dla gminy. Planuje się są działania polegające na uzupełnianiu istniejącej sieci kanalizacyjnej w miejscowościach z przepompowniami w Łukcie, Pelniku, Wynkach, Florczakach, Mostkowie i Kotkowie, oraz inne wynikające z bieżących potrzeb.

III.9.2. Gospodarka gazowa

Przewiduje się w perspektywie gazyfikację gminy po opracowaniu koncepcji gazyfikacji gminy zatwierdzonej przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Olsztynie. Kierunek zasilenia gminy z gazociągu wysokiego ciśnienia zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa projektowany jest od strony gminy Jonkowo lub z innego kierunku np. Morąga. Znaczną część gminy pokrywają tereny leśne, w związku z tym decydującym będzie aspekt ekonomiczny, który na równi z ochronnym trzeba brać pod uwagę przy decyzji gazyfikacji gminy.

III.9.3. Gospodarka cieplna

Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze gminy przewiduje się sukcesywną eliminację wyeksploatowanych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym z przechodzeniem na paliwo ekologiczne np. olej opałowy, gaz płynny, ekogroszek, pelet, pompy ciepła, a w perspektywie po gazyfikacji gminy gaz ziemny.

III.9.4. Elektroenergetyka

Obszar Gminy Łukta usytuowany jest na terenie działania Zakładu Energetycznego S.A. w Olsztynie w Rejonie Energetycznym Ostróda.

Zaopatrzenie w energię elektryczną Gminy odbywa się ze stacji PZ Łukta 15/15 kV pracującej w relacji linii 15 kV. Stacja ta wyposażona jest w rozdzielnię 15 kV, z której wyprowadzone są linie rozdzielcze 15 kV przebiegające przez teren gminy, drugostronnie włączone do GPZ 110/15 Gietrzwałd, GPZ 110/15 kV Morąga, do stacji 15/15 kV PZ Mostkowo.

Energia elektryczna do odbiorców doprowadzana jest, w większości poprzez stacje transformatorowe 15/0,4 kV promieniowo podłączone do sieci rozdzielczej 15 kV.

Przez teren Gminy przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV stanowiąca ważny element Sieci Rozdzielczej 110 kV, relacji Mątki - Morąga.

Linie elektroenergetyczne 110 kV wymagają strefy wolnej od zabudowy kubaturowej w odległości ok. 15m od skrajnego przewodu linii. Dla linii 15 kV wynosi odpowiednio ok.5 m.

Zarówno konfiguracja sieci elektroenergetycznej jak i stan urządzeń zasilających zapewnia wystarczającą dyspozycyjność i duże możliwości przesyłowe gwarantujące właściwe zabezpieczenie potrzeb elektroenergetycznych gminy.

Z uwagi na konieczność zapewnienia dostaw energii elektrycznej na użytek przyłączenia nowych odbiorców niezbędne będzie wybudowanie na terenie Gminy nowej stacji elektroenergetycznej 15/04 kV wraz z wykonaniem powiązań funkcjonalnych z istniejącymi i projektowanymi liniami 15 kV. Szczegółowa lokalizacja stacji elektroenergetycznych i linii elektroenergetycznych 15 i 0,4 kV zostanie ustalona na etapie opracowania wymaganej dokumentacji technicznej.

III.9.5. Kierunki rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej

Ustala się konieczność zabezpieczenia technicznej i przestrzennej dostępności do systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych, funkcjonujących na rynku usług komunikacji elektronicznej poprzez możliwości :

- lokalizowania sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej;
- objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych; wojewódzkiej i krajowej;
- rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.

Sieć telefoniczna na terenie gminy wybudowana jest głównie, jako podziemna, kablowa w układzie szkieletowym umożliwiającym dalszą rozbudowę w miarę wzrostu potrzeb.

III.9.6. Gospodarka odpadami

Gmina Łukta jest członkiem – założycielem Związku Gmin „Czyste Środowisko”. Odpady stałe z jednostek osadniczych powinny być czasowo składowane w wiejskich punktach gromadzenia odpadów lub w odpowiednich pojemnikach na posesjach, a stamtąd wywożone na miejsce utylizacji (wysypisko) położone poza terenem gminy.

III.10. PODSTAWOWE ELEMENTY POLITYKI PRZESTRZENNEJ

III.10.1. Lista ważniejszych zadań dla realizacji celów publicznych

Lista ważniejszych zadań publicznych:

- *Planowana budowa nowego Urzędu Gminy,*
- *Budowa bazy dla zakładu gospodarki komunalnej w Łukcie,*
- *Rozbudowa oświetlenia ulicznego,*
- *Zmiana nawierzchni dróg gminnych na bitumiczną,*
- *Budowa świetlicy w Molzie,*
- *Budowa nowej oczyszczalni ścieków w Łukcie,*
- *Budowa sieci wodociągowej do miejscowości Florczaki,*

Lp.	Obręb	Działka nr	Powierzchnia w ha	Przeznaczenie na cel publiczny
1	Dąg	77	0,14	Miejsce wypoczynku, plac zabaw
2	Florczaki	192/1	0,63	Miejsce wypoczynku, plac zabaw
3	Komorowo	2/30	1,0642	Boisko, plac zabaw
4	Mostkowo	302/4	0,31	Obiekty dydaktyczno - kulturalne
5	Plichta	175/4, 175/5	0,24 + 0,10	Świetlica wiejska, plac zabaw

W zakresie infrastruktury technicznej.

(Planowany zakres budowy i modernizacji urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych w latach 2018 – 2022).

1. sieć wodociągowa

- *budowa sieci do działek od 6/3 do 6/24; od 6/28 do 6/33; od 6/35 do 6/57; 42/2, 43/2, 94/7,8,10,11; 97/3,4,6,7,9,11,12; 44/2,3; 16; 13; 73/1,2,4,5; 74/1; 76; 63 obręb Kotkowo*
- *budowa sieci do działek Nr 524/1, 2 obręb Florczaki*
- *budowa sieci do działek 55, 65 i 56 wieś Maronie obręb Mostkowo*
- *budowa sieci do działek 109/1 109/2 obręb Pelnik*
- *budowa sieci do działek Nr 75/2 i 3 76/1,2 i 3, 77, 83 obręb Wynki*
- *budowa łącznika pomiędzy m. Florczaki a m. Nowe Ramoty ze stacją podwyższenia ciśnienia z wykorzystaniem budynku po byłej hydroforni w m. Ramoty.*

2. sieć kanalizacyjna

- *budowa sieci wraz z przepompowniami do działek od 6/3 do 6/24; od 6/28 do 6/57; 42/2, 43/2, 94/7,8,10,11; 97/3,4,6,7,9,11,12; 44/2,3; 16; 13; 73/1,2,4,5; 74/1; 76; 63 obręb Kotkowo*
- *budowa sieci wraz z przepompownią do działek Nr 524/1, 2 obręb Florczaki*
- *budowa sieci wraz z przepompownią do działek 55, 65 i 56 wieś Maronie obręb Mostkowo*
- *budowa sieci wraz z przepompownią do działek 3087/11, 110, 109/1 109/2 i 3087/9 obręb Pelnik*
- *budowa sieci wraz z przepompownią do działek Nr 75/2,3; 76/1,2,3; 77, 83 obręb Wynki*
- *budowa przepompowni ścieków przy ul. Zagrodowej dla działek Nr 203, 204, 205 i 207.*
- *budowa przepompowni ścieków przy ul. Mazurskiej 12 w Łukcie*
- *budowa nowej oczyszczalni ścieków w Łukcie*
- *modernizacja oczyszczalni ścieków*

Do zadań wykonywanych przez samorząd wojewódzki należą:

- *przebudowa i utrzymanie dróg wojewódzkich,*
- *budowa parkingów przy tych drogach,*
- *budowa chodników w miejscowościach leżących przy drodze wojewódzkiej,*

Do zadań wykonywanych przez samorząd powiatowy należy:

- *przebudowa i utrzymanie dróg powiatowych,*
- *budowa nowych nawierzchni na drogach szczególnie ważnych dla prawidłowego funkcjonowania gminy*
- *budowa parkingów przy drogach powiatowych,*
- *przebudowa nie normatywnych obiektów inżynierskich.*
- *przeglądu dróg powiatowych pod kątem funkcjonalności.*

Do zadań wykonywanych przez samorząd gminny należy:

- *prowadzenia ruchu rowerowego – trasy lokalne nad brzegami jezior i w miejscach atrakcyjnych turystycznie,*
- *lokalizacja parkingów w miejscach atrakcyjnych dla turystów – współpraca z samorządami wojewódzkim i powiatowym,*
- *przebudowa odcinków dróg gminnych i powiatowych (samorząd powiatowy) w celu usprawnienia funkcjonowania układu komunikacyjnego gminy*

Zadania dla samorządu wojewódzkiego

- *dokończenie przebudowa mostu na drodze 530 w pobliżu Łukty,*
- *modernizacja drogi wojewódzkiej 527 do IV klasy technicznej, przebudowa nie normatywnych łuków poziomych, poprawienie widoczności poprzez wycinkę drzew, odnowa nawierzchni, budowa chodników we wsiach,*
- *modernizacja skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 530 (ul. Warmińska i Mazurska we wsi Łukta),*

- **budowa nowego odcinka drogi wojewódzkiej 530 we wsi Łukta (eliminacja z ciągu ulicy Ostródzkiej).**

Zadania dla samorządu powiatowego.

- **Budowa parkingów w miejscach atrakcyjnych turystycznie (Tabórz) droga powiatowa nr 1225N**

Samorząd gminy

- **Utwardzenie dróg gminnych o nawierzchni gruntowej**

III.10.2. Polityka w zakresie sporządzania planów miejscowych.

Na terenie gminy Łukta wskazane jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w pierwszej kolejności, w miejscowościach o spodziewanym dużym ruchu budowlanym. Należą do nich głównie wsie preferowane do rozwoju turystyki, to jest: Tabórz, Kozia Góra, Ględy, Florczaki, Plichta, Molza i Mostkowo oraz ośrodki turystyczne w lesie nad jez. Ruś i Szeląg.

Poza wymienionymi miejscowościami Rada Gminy może podjąć uchwałę na opracowanie planów miejscowych na innym obszarze, jeżeli będzie to wynikało z interesów gminy.

III.10.3. Polityka gospodarki nieruchomościami gminnymi.

Prowadzenie prawidłowej gospodarki nieruchomościami jest możliwe, gdy Gmina posiada odpowiednie zasoby gruntów na obszarach o wzmożonym ruchu inwestycyjnym. Są one także niezbędne dla realizacji celów publicznych.

W związku z powyższym Samorząd Gminy celem powiększenia zasobów gruntów komunalnych powinien koncentrować się na:

- **nabywaniu gruntów w rejonach, w których będą podjęte uchwały o sporządzaniu planów miejscowych,**
- **nabywanie nieruchomości po korzystnych cenach z wolnego rynku,**
- **korzystanie z prawa pierwokupu, na terenach objętych działaniami w strategii gminy.**

III.10.4. Polityka przestrzenna związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa

Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 poz. 1073 z późniejszymi zmianami) przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa na obszarze gminy Łukta:

W związku z tym, że od właściwych organów wojskowych, ochrony granic i bezpieczeństwa państwa nie wpłynęły wnioski i nie zgłoszono potrzeb w ww. zakresie, przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej

Potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa uwzględnione są w następujących zagadnieniach, które obejmuje studium gminy:

- 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;**
- 2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy;**
- 3) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;**
- 4) obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;**
- 5) obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu;**
  - **ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;**
  - **inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania, występujące w gminie.**

III.10.5. Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej działa sieć ochotniczych straży pożarnych w postaci jednostek OSP w miejscowościach: Łukta, Florczaki, Głędy, Worliny. Rozlokowanie jednostek jest w miarę równomierne i zapewnia odpowiednie zabezpieczenie obszaru gminy.

Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zagadnienia przeciwpożarowe przewidując w systemach wodociągowych odpowiednie przekroje sieci a wydajność ujęcia musi być większa od wymaganej wydajności normatywnej 5 dm³/sek. W przypadku nie spełnienia tego warunku należy w danej miejscowości wykonać betonowy zbiornik p. poż., przyjmując, za 11/sek 10 m³ pojemności zbiornika zlokalizowanego w odległości nie większej niż 500 m od najdalszego zabudowania.

Dopuszcza się wykonanie punktów czerpalnych wody przeciwpożarowej na rzekach i zbiornikach naturalnych leżących w pobliżu rozpatrywanych miejscowości.

IV. INTERPRETACJA NIEKTÓRYCH POJĘĆ PRZYJĘTYCH W STUDIUM GMINY

Agroturystyka

Dodatkowa działalność gospodarcza w dziedzinie turystyki w oparciu o istniejące gospodarstwo rolne, zabezpieczająca miejsca noclegowe i wyżywienie.

Antropopresja

Działalność człowieka powodująca zmiany w środowisku przyrodniczym. Antropopresja ma na ogół skutki negatywne np. zanieczyszczenie wód, powietrza, hałas, wyrąb lasów itp.

Infrastruktura techniczna –

Należy przez to rozumieć obiekty i urządzenia techniczne służące zaspokajaniu potrzeb bytowych i gospodarczych w danym układzie osadniczym, na które składają się: system komunikacji i transportu (drogi, ulice, itp.) oraz uzbrojenia (wodociągi i kanalizacja, sieci energetyczne i telekomunikacyjne, itp.),

Struktura przestrzenna zabudowy wsi, którą stanowi:

- **zabudowa skupiona** charakteryzująca się znacznym stopniem skupienia zabudowy i wyraźnym kształtem obrysu zewnętrznego. Z reguły stanowią ją jednostki osadnicze z ciągłą, zwartą zabudową w większości ukształtowane historycznie na zabytkowym układzie drogowym z częścią usługową, produkcyjną i mieszkalną;
- **zabudowa rozproszona** charakteryzująca się małym stopniem skupienia bez wyraźnego obrysu zewnętrznego. Jest to z reguły zabudowa mieszkalna – produkcyjna powiązana bezpośrednio z miejscem pracy tj. rolna, rybacka lub leśna.

Rolnictwo ekologiczne (zintegrowane)

Rolnictwo ekologiczne polega na wykorzystaniu zasad funkcjonowania agrosystemów i krajobrazu rolniczego. Rolnictwo to dopuszcza stosowanie środków chemicznych, ale po uprzednim rozpoznaniu niezbędnych potrzeb i właściwych proporcji.

Najważniejszymi cechami rolnictwa ekologicznego są:

- kompleksowy sposób traktowania procesów przyrodniczych, z którymi wiąże się produkcja rolna,
- zamknięty obieg substancji w obrębie gospodarstwa ze zróżnicowaną strukturą produkcyjną
- duża dbałość o glebę i dobre odżywienie organizmów ją zamieszkujących

W rolnictwie ekologicznym podstawową zasadą jest prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, a nie zakaz intensywnej produkcji.

Usługi komercyjne - należy przez to rozumieć usługi o charakterze rynkowym, nastawione na osiągnięcie zysku;

Usługi nieuciążliwe - należy przez to rozumieć usługi związane z obiektami nie zaliczanymi do szczególnie pogarszających stan środowiska i zdrowia ludzi lub mogących pogorszyć stan środowiska, nie emitujące nieprzyjemnych zapachów, widocznych dymów i oparów, nie wymagające składowania odpadów na otwartej przestrzeni, a także nie generujące hałasu o dużym natężeniu w

porze nocnej (np. lokale gastronomiczne z działalnością nocną) oraz nie powodujące innych uciążliwości poza granicami nieruchomości;

Usługi oświaty - należy przez to rozumieć w szczególności przedszkole, szkołę podstawową, gimnazjum;

Usługi publiczne - należy przez to rozumieć usługi mające na celu realizację celów publicznych określonych w ustawie o gospodarce nieruchomościami.